

Amcan Llesiant 3

Galluogi ein cymunedau a'n hamgylchedd i fod yn iach, yn ddiogel ac yn ffyniannus (Cymunedau Ffyniannus)

Trosolwg cynnydd

Mae economi iach a gweithredol yn darparu'r sylfaen ar gyfer twf cynaliadwy, gwell safonau byw a datblygu cymunedau ffyniannus. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod cyflogaeth deg ac ystyrlon, sylfaen fusnes ffyniannus a marchnad lafur fedrus yn sylfeini i economi iach, ac mae wedi ymrwymo i yrru'r agenda hon yn ei blaen. Mae'r adferiad economaidd yn dilyn cyfnod heriol Covid yn parhau ar gyflymder, fodd bynnag mae rhai heriau'n parhau. Mae incwm gwario aelwydydd yn parhau i fod yn is na'r cyfartaleddau cenedlaethol ac mae cyfraddau anweithgarwch economaidd dal yn uwch na'r cyfartaleddau.

Mae busnesau'n parhau i gael eu cefnogi drwy ystod o ymyriadau, gan gynnwys gwell mynediad i ofod masnachol, cyfleoedd rhwydweithio, mynediad at gyllid a mwy o ffocws ar sicrhau y gall busnesau fanteisio ar gadwyni cyflenwi lleol a chyfleoedd caffael. Mae gweithgarwch adfywio ehangach wedi gweld gwelliannau i ganol ein trefi gyda'r nod o gynyddu nifer yr ymwelwyr a denu buddsoddiad mewnol.

Mae ein cynlluniau cyflogadwyedd yn parhau i gefnogi'r rhai sydd bellaf i ffwrdd o'r farchnad lafur, ac mae swyddi'n cael eu creu drwy ymyrraeth gan y Cyngor i sicrhau bod pobl yn gallu cael mynediad at gyfleoedd i wella eu bywydau. Mae hyfforddi ac uwchsgilio i greu gweithlu wedi'i ddiogelu yn parhau ac mae cynnydd yn nifer y rhai sy'n gymwys i lefel 4 ac uwch.

Mae'r gwaith ar Bentre Awel yn parhau'n hwylus a bydd gan hynny fanteision pellgyrhaeddol i'r Sir, ac mae rhai ohonynt eisoes yn cael eu gwireddu drwy Fudd i'r Gymuned.

Mae'r gwaith yn parhau i fynd i'r afael ag un o'r rhwystrau cyffredin sy'n wynebu unigolion sydd am ddychwelyd i gyflogaeth neu ddod o hyd i waith drwy geisio cynyddu argaeledd gofal plant yn y Sir lle nad yw'r galw yn cael ei fodloni.

Mae'r Amgylchedd Naturiol yn elfen greiddiol o ddatblygu cynaliadwy. Mae'r Cyngor wedi datgan ei ymrwymiad i fynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur a bydd yn parhau i weithio tuag at fod yn Awdurdod Lleol Carbon Sero Net erbyn 2030, gan fynd i'r afael â'r materion sy'n sbarduno dirywiad yn ein bioamrywiaeth ac yn cefnogi adferiad natur. Gwelwyd cynnydd bychan yn lefelau Nitrogen Deuocsid, fodd bynnag, mae hyn yn dal yn is na chyfartaledd Cymru. Mae cam cyntaf y Strategaeth Wastraff ar waith ac mae newidiadau wedi arwain at gynnydd mewn ailddefnyddio ac ailgylchu perfformiad tunelledd sydd eisoes wedi rhagori ar y targed cenedlaethol oedd yn ddisgwyliedig erbyn 2025. Ar ben hynny, mae canran y gwastraff a anfonwyd i safleoedd tirlenwi wedi lleihau, gan weithio tuag at y targed Cenedlaethol o beidio ag anfon Dim Gwastraff i safleoedd tirlenwi erbyn 2025. Mae ardaloedd o'r Sir yn agored i effeithiau negyddol yr argyfwng hinsawdd, yn enwedig llifogydd. Mae'r Cyngor wedi gweithredu ymyriadau drwy'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr a'r Cynllun Rheoli'r Traethlin i liniaru effeithiau llifogydd, sy'n bryder cynyddol ymhlith trigolion.

Mae'r Sir yn parhau i fod yn gadarnle strategol allweddol ar gyfer dyfodol y Gymraeg a chydabyddir manteision cymdeithasol ac economaidd dwyieithrwydd yn eang. Mae ein 'Strategaeth i hyrwyddo'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin 2023-28' yn nodi'r hyn byddwn yn ei wneud i weithio tuag at adfer y Gymraeg yn y Sir drwy gynyddu'r niferoedd sy'n gallu siarad Cymraeg, cynyddu'r sefyllfaoedd lle gall pobl siarad Cymraeg, codi statws yr iaith, cefnogi cymunedau i gynnal yr iaith a thrwy gael effaith gadarnhaol ar symudiadau poblogaeth.

Mae cyfanswm troseddau yn Sir Gaerfyrddin wedi gostwng dros 14% yn ystod 2023/24, sy'n gadarnhaol. Rydym yn cydnabod pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth yn effeithiol i gynnal y cyfraddau isel hyn, a dangosir hyn drwy waith y diogelwch cymunedol, y Tîm Cydlyniant Cymunedol, a'r cydweithio sy'n ofynnol o ran y Ddyletswydd Trais Difrifol.

Mae cludiant a phriffyrdd yn chwarae rhan allweddol wrth gefnogi a chynnal ein cymunedau, gan ddarparu'r seilwaith hanfodol sy'n cysylltu pobl â'i gilydd, yn cefnogi mynediad at wasanaethau, ac yn cefnogi economi sy'n ffynnu. Mae'r Cyngor yn blaenoriaethu cynnal a chadw'r rhwydwaith priffyrdd o fewn ei fodd, fodd bynnag, gwneir darpariaeth arbennig yn ystod y gaeaf i sicrhau mynediad di-dor i wasanaethau hanfodol.

Mae'r Sir yn helaeth ac yn gymysg o ran ei thirwedd wledig/trefol, ac mae hyn yn peri heriau sy'n anodd mynd i'r afael â nhw, yn enwedig gyda llai o adnoddau. Rydym wedi parhau â'n gwaith i wella seilwaith ffyrdd a datblygu atebion trafnidiaeth ar gyfer ardaloedd mwy gwledig y Sir.

Mae cynnydd sylweddol wedi bod yn nifer y bobl laddwyd neu a anafwyd yn ddifrifol ar ffyrdd Sir Gâr, gyda chynnydd o 66% o 2022 i 2023. Rydym wedi ymrwmo i wneud ffyrdd yn fwy diogel trwy weithio mewn partneriaeth, codi ymwybyddiaeth, addysg a hyfforddiant i wella sgiliau ac ymddygiad defnyddwyr ffordd.

Chwaraeon, hamdden, diwylliant a hamdden awyr agored yw curiad calon ein cymunedau. Mae'r gwasanaethau hyn yn darparu amrywiaeth o weithgareddau, cyfleusterau a rhaglenni iechyd a llesiant er mwyn cefnogi ein trigolion a'n cymunedau i fyw bywydau iach, diogel a llewyrchus. Yn debyg ddigon, mae hyrwyddo ein Sir fel lle deniadol a hyfyw yn fasnachol i ymweld â hi a buddsoddi ynddi yn ffactor allweddol o safbwynt economaidd a llesiant. Cyfrannodd ymwelwyr dros nos a dydd â'r Sir £597m i'r economi leol gan gefnogi 6,652 o swyddi amser llawn. Yn ogystal, mae ymweliadau â llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden wedi cynyddu'n sylweddol ers y flwyddyn flaenorol. Mae nifer o fentrau hamdden a llesiant arloesol hefyd yn cael eu darparu trwy amrywiaeth o fecanweithiau i sicrhau bod gan bobl ystod eang o opsiynau a chyfleoedd i fyw bywydau egniol a chyfoethog.

Yn Gryno

Mae economi Sir Gaerfyrddin wedi gwella yn ystod y blynyddoedd diwethaf, yn dilyn cyfnod o ansicrwydd ac adferiad yn dilyn y pandemig. Cydnabyddir hyn wrth i ni symud tuag at weledigaeth economaidd o'r newydd sy'n anelu at ganolbwyntio ar y cyfleoedd sydd ar gael i ni, a'r heriau mae'n rhaid i ni eu goresgyn i wireddu twf economaidd go iawn.

- Mae'r sir yn parhau i arddangos lefelau uwch na'r cyfartaledd o anweithgarwch economaidd, ac mae cyfraddau cyflogaeth yn parhau i fod yn is na'r cyfartaleddau cenedlaethol. Mae cyfraddau diweithdra wedi cynyddu ychydig ond yn parhau i fod yn is na'r cyfartaleddau cenedlaethol.
- Bu gostyngiad mewn genedigaethau busnes a chynnydd mewn marwolaethau busnes, ond mae'r Cyngor wedi ymrwmo i ddarparu cymorth i fusnesau i sicrhau eu cynaliadwyedd a'u gallu i arallgyfeirio ac uwchraddio.
- Dros y tymor hir, mae Gwerth Ychwanegol Gros Sir Gaerfyrddin wedi tyfu'n gymharol araf. Er hynny, mae'r darlun diweddar yn fwy positif ers y pandemig, ac mae'r bwlch rhwng Cymru a'r DU wedi lleihau, ond mae dal rhywfaint o ffordd i fynd i leihau'r bwlch i'r lefel oedd ar ddechrau'r mileniwm.
- Mae lefelau cymwysterau wedi gwella ac erbyn hyn mae llai o bobl sydd heb unrhyw gymwysterau o gwbl.
- Sicrhawyd cyllid sylweddol gan Datblygu Economaidd, sy'n adlewyrchu cyflawniad sylweddol mewn cyllid allanol a buddsoddiad y sector preifat.
- Cyfrannodd ymwelwyr dros nos a dydd gryn dipyn i'r economi leol gan gefnogi miloedd o swyddi amser llawn.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Mae ffigurau cyflogaeth wedi cynyddu ychydig yn Sir Gaerfyrddin, ac ar ddiwedd Mawrth 2024 roeddent yn 72.0% o gymharu â 71.7% ar ddiwedd Mawrth 2023, er eu bod yn dal i fod yn is na chyfartaleddau Cymru a'r DU o 73.5% a 75.4%. Cynyddodd y ffigurau diweithdra ychydig i 3.0% ym mis Mawrth 2024 o gymharu â 2.9% ym Mawrth 2023. Mae hyn yn well na chyfartaledd Cymru a'r DU o 3.5% a 3.8%. Mae anweithgarwch economaidd yn Sir Gaerfyrddin yn parhau i fod yn uchel er gwaethaf gwelliant bach o 23.3% ym mis Mawrth 2023 i 21.7% ym mis Mawrth 2024, mae hyn yn uwch na chyfartaledd Cymru o 20.3% ac yn uwch o dipyn na chyfartaledd y DU o 17.7%.
- Mae gan 46.3% o'r rheiny sydd rhwng 18 a 64 oed yn Sir Gaerfyrddin gymwysterau hyd at NVQ Lefel 4 neu uwch (Rhagfyr 2023), ac mae hyn yn welliant ar 40% y flwyddyn flaenorol ac yn uwch na chyfartaledd Cymru o 45.0%. Mae datblygu sgiliau a chymwysterau yn gwella cyflogadwyedd, yn rhoi hwb i ragolygon gyrfa ac yn creu marchnad lafur fedrus a galluog iawn. Mae hefyd yn sicrhau bod gennym weithlu sy'n addas ar gyfer y dyfodol. Bu i ganran y rheiny heb gymwysterau yn Sir Gaerfyrddin leihau i 5.3% yn Rhagfyr 2023, o gymharu â 7% y flwyddyn flaenorol, sy'n llai o dipyn na chyfartaledd Cymru o 7.9%. Mae Sir Gâr ar y trywydd iawn o ran cyrraedd Carreg Milltir Dangosydd Llesiant Cenedlaethol Llywodraeth Cymru - 'bydd canran yr oedolion o oedran gweithio sydd heb unrhyw gymwysterau yn 5% neu lai ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru erbyn 2050'.
- Mae genedigaethau busnes wedi gostwng o 820 yn 2021 i 630 yn 2022, ac mae marwolaethau busnes wedi cynyddu o 650 yn 2021 i 700 yn 2022.
- Crëwyd 955 o Swyddi Uniongyrchol ac Anuniongyrchol gyda chymorth Adfywio yn ystod 2024/25, mae hwn yn ostyngiad ar ffigur y flwyddyn flaenorol, sef 1,466 ond mae peth oedi i ddechrau cyflawni uniongyrchol sylweddol a phrosiectau adeiladu a ariennir gan grant trydydd parti yn golygu y bydd y rhain nawr yn cael eu gwireddu yn 2024/25.
- Cafodd 158 o unigolion eu cefnogi drwy gynlluniau cyflogadwyedd y Cyngor i ennill y cyflog byw gwirioneddol yn ystod 2023/24, ac mae hwn yn ostyngiad o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, sef 204. Roedd llawer o'r cleientiaid a gefnogwyd yn dal i dderbyn cyngor ac arweiniad ar ddiwedd y flwyddyn ariannol gan eu bod yn wynebu sawl rhwystr a chan fod ganddynt anghenion cymhleth. Felly, mae angen cymorth ychwanegol cyn iddynt gael mynediad i gyfleoedd cyflogaeth.
- Sicrhawyd dros £35m o gyllid yn ystod 2023/24 gan Datblygu Economaidd trwy Fuddsoddiad Sector Preifat ac amrywiol geisiadau llwyddiannus am gyllid allanol.
- Mae ymwelwyr dros nos a dydd yn cyfrannu £597m i'r economi leol gan gefnogi 6,652 o swyddi amser llawn.

Canlyniad: Cefnogir busnesau a darperir swyddi.

- Yn 2023, roedd tua 8,000 o fusnesau yn Sir Gaerfyrddin. Roedd 91% o fusnesau yn fentrau 'micro' sy'n cyflogi llai na naw o bobl - cyfran ychydig yn uwch o'r stoc fusnes gyffredinol nag yng Nghymru neu'r DU.
- Cefnogwyd 3,071 o ymholiadau busnes gyda chymorth y tîm adfywio yn ystod 2023/24. Mae hyn dipyn uwchlaw'r targed o 1,159 ac mae'n sylweddol uwch na chanlyniad y flwyddyn flaenorol o 1,237.
- Crëwyd 60 o swyddi drwy Fudd i'r Gymuned yn ein prosiectau Adeiladu (rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif, prosiectau tai ac adfywio) a 669 o swyddi gyda chymorth adfywio ar draws y sir.
- 2,762 o ymgysylltiadau â disgyblion STEM (Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg) drwy Fudd i'r Gymuned yn ein Prosiectau Adeiladu (Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif, prosiectau tai ac adfywio).

Marchnadoedd

Darperir cymorth i fusnesau yn y marchnadoedd lleol dan do ac awyr agored yng Nghaerfyrddin a Llanelli gydag 80 a 56 o denantiaethau. Yng Nghaerfyrddin mae cyfraddau llefydd gwag wedi gwella yn ystod y flwyddyn wrth i nifer yr unedau gwag ostwng o 8 i 3. Yng Nghaerfyrddin, gwnaed cryn ymdrech i hysbysebu a darparu ar gyfer newidiadau yn ôl ceisiadau masnachwyr. Datblygiad allweddol yn y farchnad fu cyflwyno busnesau newydd sy'n denu ymwelwyr newydd.

Yn Llanelli, mae cyfraddau llefydd gwag wedi cael eu cadw i lai na 10% ers cryn amser. Mae ail-hysbysebu stondinau a siopau yn brydlon wedi arwain at lenwi llefydd gwag yn gyflym. Fodd bynnag, oherwydd llai o ymwelwyr, gall cyfraddau tenantiaeth gynyddu yn y dyfodol a bydd angen eu monitro.

Canol Trefi

Mae adfywio canol ein trefi yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol i'r Cyngor. Ym mis Gorffennaf 2021 cymeradwywyd Cynllun Adfer Economaidd Sir Gaerfyrddin gan y Cabinet. Dilynwyd hwn gan gynlluniau canol tref penodol ar gyfer Rhydaman, Caerfyrddin a Llanelli ym mis Ionawr 2022. Mae'r prosiectau sy'n cael eu datblygu ar hyn o bryd i gyd yn cyd-fynd â chamau gweithredu a chynigion sydd wedi'u cynnwys yn y cynlluniau adfer canol tref hyn.

Yng nghanol prif drefi Rhydaman, Llanelli a Chaerfyrddin, mae gennym Dasgluoedd a Fforwm Tref yn eu lle. Mae'r grwpiau hyn yn dwyn ynghyd randdeiliaid allweddol yng nghanol y trefi bob chwarter i drafod prosiectau, cyfrannu, ystyried, a chefnogi ei gilydd er mwyn datblygu canol y trefi. Sonnir am gyfleoedd i gael cyllid, darperir cynnydd ar waith pob rhanddeiliad unigol, a gofynnir am gymeradwyaeth ar gyfer gweithgarwch posibl yn y dyfodol. Mae gan bob un o'r trefi ei set ei hun o ddangosyddion perfformiad allweddol sy'n cael eu monitro'n flynyddol, ac mae'r rhain yn cynnwys nifer yr eiddo gwag, lefelau buddsoddiad gan randdeiliaid a niferoedd yr ymwelwyr.

Mae darparu cyllid Trawsnewid Trefi Llywodraeth Cymru (Ebrill 2022 – Mawrth 2025) a Chyllid Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU (Ebrill 2023 – Mawrth 2025) ar y gweill. Mae'r ddwy gronfa yn rhoi cyfle i ganolbwyntio ar ganol y prif drefi ac mae'r prif amcanion yn cynnwys cynyddu bywiogrwydd, lleihau nifer yr unedau masnachol gwag / nad ydynt yn llawn, a chynyddu nifer yr ymwelwyr.

Aeth y gwaith adeiladu'n dda yn ystod 2023/24 ar yr hen YMCA yn Llanelli. Ar ôl ei gwblhau, bydd 4 uned adwerthu, 4 swyddfa ac 8 o fflatiau 2 ystafell wely. Bydd y gofod masnachol yn cael ei ryddhau i'r farchnad agored ar gyfer tenantiaid. Bydd yr unedau adwerthu yn unedau cychwynnol i bobl leol gymryd y cam nesaf yn eu taith fusnes.

Ailddechreuodd y gwaith adeiladu ar safle Gogledd Stryd y Farchnad ym mis Medi 2023 gyda rhaglen adeiladu 18 mis (65 wythnos) ddisgwyliedig. Bydd y datblygiad yn darparu arwynebedd llawr masnachol 340 metr sgwâr mewn 5 uned fasnachol gyda lle i 17 o swyddi a 10 uned breswyl.

Prosiect Denu Twristiaid Pentywyn

Yn un o'r 13 prosiect sy'n gyfres o gyrchfannau hanfodol i ymweld â hwy ledled Cymru, mae Prosiect Denu Twristiaid Pentywyn wedi'i ariannu'n rhannol gan Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop drwy Lywodraeth Cymru a Chyngor Sir Caerfyrddin.

Roedd hwn yn brosiect pwysig ar gyfer adain Adfywio'r Cyngor, gan sicrhau miliynau o sawl ffynhonnell i greu cyrchfan o ansawdd da sy'n ceisio annog buddsoddiad mewn busnesau a chyflogaeth yn yr ardal.

Ar lan y môr ym Mhentywyn, uwchlaw'r traeth gwyh 7 milltir o hyd, mae gwesty **Caban** yn lle perffaith i ymlacio a darganfod yr ardal leol. Mae'r lleoliad rhagorol hwn yn golygu gall y gwesteion gyrraedd y traeth a'r arfordir hynod drawiadol yn hwylus, ac mae cyfres o ddigwyddiadau ledled y flwyddyn yno ar gyfer pobl o bob oed beth bynnag eu diddordebau.

Ar agor drwy gydol y flwyddyn, mae'r llety'n cynnwys 14 ystafell ensuite yn amrywio o ystafelloedd deuol/dwbl, ystafelloedd i dri a theuluoedd, a rhai hygyrch ar y llawr gwaelod, yn ogystal â bwyty ar y safle gyda bwydlen amrywiol yn cael ei gweini trwy gydol y dydd.

Yn ogystal â'r llety a'r bwyty trwyddedig mae gan Caban ystafell newid hygyrch ac mae modd llogi cadeiriau olwyn addas i'w defnyddio ar y traeth (trwy gronfa ar wahân), y mae modd i'r cyhoedd eu defnyddio, yn ogystal â chyfleusterau cyhoeddus allanol.

Agorwyd Caban yn 2023, ac mae'n gyrchfan poblogaidd iawn i ymwelwyr a thrigolion lleol, sy'n defnyddio'r bwyty'n rheolaidd i gwrdd a chymdeithasu.

Swyddi – 12 aelod o staff parhaol ar hyn o bryd:

- 8 x Amser Llawn (5 o Bentywyn, 2 o Sanclêr, 1 o Gaerfyrddin)
- 4 x Rhan-amser (2 o Bentywyn, 2 o Sanclêr)
- 5 x achlysurol (2 o Bentywyn, 3 o Gaerfyrddin)

Hefyd yn recriwtio ar y pryd felly bydd yn cynyddu i 16 o staff parhaol.

Mae pedwar o bobl leol ychwanegol wedi cael gwaith yn yr Amgueddfa Cyflymder Tir, sydd hefyd ym Mhentywyn.

Canlyniad: Caiff pobl eu cynorthwyo i fanteisio ar gyfleoedd lleol boed hynny trwy ddechrau busnes, ennill cymwysterau neu gael gwaith ystyrlon.

- Drwy ddarparu Budd i'r Gymuned, cyflwynwyd dros 3,595 wythnos o recriwtio a hyfforddiant wedi'u targedu gennym yn 2023/24 drwy Raglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y Cyngor yn ogystal â phrosiectau tai ac adfywio ar draws y Sir.
- Rydym yn cyflawni'r Rhaglen Sgiliau a Thalentau gwerth £30 miliwn ac wedi cefnogi 21 o brosiectau yn ariannol hyd yma gyda'r nod o greu gweithlu medrus yn y dyfodol. Nodau'r rhaglen yw darparu o leiaf 2,200 o sgiliau ychwanegol, cefnogi tua 14,000 o unigolion â sgiliau lefel uwch o fewn 10 mlynedd, a chreu o leiaf 3,000 o gyfleoedd prentisiaeth newydd.
- Mae'r Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Ranbarthol wedi gweithio ochr yn ochr â phartneriaid i barhau i ddiweddarau Baromedr Sgiliau i fapio'r bylchau presennol o ran darpariaeth a sgiliau nawr ac yn y dyfodol. Mae'r rhaglen yn datblygu'n dda gyda'r Brentisiaeth Gradd newydd sbon gyntaf mewn Profiad Defnyddiwr yn cael ei chyflwyno gan Brifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant - mae hyn yn ategu'r cynnig prentisiaeth lefel 2 - 5 sy'n cael ei ddarparu trwy Goleg Gŵyr. Y Fframwaith hwn yw'r cyntaf i gael ei ddarparu yng Nghymru gyfan ac mae wedi bod yn ofyniad gan y Diwydiant ers blyneddau lawer.

Roedd gweithgareddau pellach yn cynnwys:

- Helpu grwpiau clwstwr diwydiant i dyfu a chreu llyfryn hyrwyddol i arddangos eu gweledigaeth, buddion a gwaith.
- Datblygu gwefan Explore Engineering rhyngweithiol mewn cydweithrediad â'r sector preifat. Maent hefyd wedi cynhyrchu cyfres ffilm fer i ysbrydoli dysgwyr ifanc ac oedolion i ystyried peirianeg fel dewis gyrfa.
- Trefnu sawl digwyddiad, gan gynnwys gweithdai "Let's Talk GenZ," digwyddiad Sgiliau ar gyfer y Dyfodol ar gyfer Gweithlu'r Dyfodol oedd yn canolbwyntio ar sgiliau digidol, a Chynhadledd o'r enw "Keep Contracts Local" yn y clwstwr adeiladu.
- Gweithio gyda BT i ddod â gofod ymgolli BT i ddysgwyr Sir Gaerfyrddin, gan eu galluogi i archwilio gwahanol sefyllfaoedd gan ddefnyddio technoleg arloesol.
- Cymryd rhan yn nigwyddiad gyrfaoedd Dewis Eich Dyfodol, â'r nod o roi cipolwg ar wahanol opsiynau gyrfa a llwybrau i fyfyrwyr, gan ganiatáu iddynt ddysgu gan weithwyr proffesiynol yn y diwydiant a chael gwell dealltwriaeth o fyd gwaith.

Neuadd y Farchnad, Llandeilo

Mae 'Hen Farchnad' Llandeilo yn ddatblygiad newydd sy'n darparu 1,249m² o le swyddfa a busnes cymysg, gan gynnwys caffi a gofod digwyddiadau yng nghanol Llandeilo.

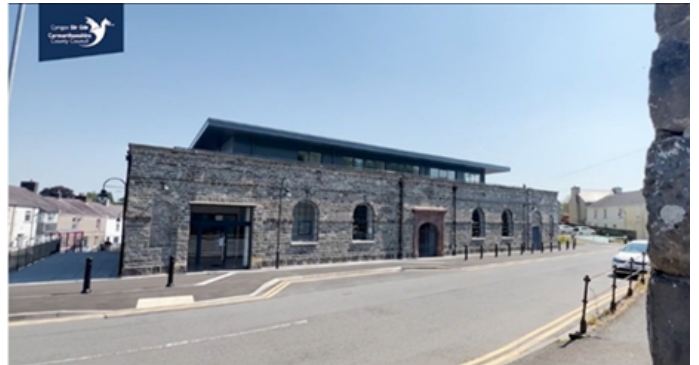
Wedi'i drwytho mewn hanes, mae ychydig dros £4 miliwn o waith ailddatblygu wedi'i wneud ar yr adeilad drwy raglen ariannu Trawsnewid Trefi Llywodraeth Cymru gyda chyllid hefyd yn dod o Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (£1.4 miliwn a £300,000) a'r Cyngor, i greu safle amlddefnydd ysbennnydd ar gyfer busnesau a digwyddiadau.

Gydag 20 uned fusnes wedi'u creu, mae 17 o fusnesau yn 18 ohonynt ar hyn o bryd gan gynnwys barbwyr a llefydd therapi galwedigaethol ac ynni adnewyddadwy solar, gyda'r 2 uned sy'n weddill dan gynnig ar hyn o bryd.

Mae gan yr adeilad fand eang ffeibr llawn hyd at gyflymder lawrlwytho o 900mb, lifft i 8 o deithwyr/pobl anabl i'r llawr cyntaf, un lle parcio fesul uned, dau le ailwefru cerbydau trydan, system wresogi nwy neu drydan gyda rheiddiaduron ar y waliau, a thoiledau a cheginau cymunedol ar y llawr gwaelod a'r llawr cyntaf.

Bydd y cyfleuster hefyd yn lleoliad ar gyfer gwyliau a digwyddiadau a gynhelir drwy gydol y flwyddyn, grwpiau cymunedol lleol i'w defnyddio ar gyfer cyngherddau, seremonïau ac ati, yn ogystal â lleoliad parhaol ar gyfer marchnadoedd lleol.

I hyrwyddo'r dref ymhellach fel lle da a diwylliannol gyfoethog ei Chymreictod i fyw ac ymweld ag ef, enw'r cyfleuster yw 'Yr Hen Farchnad'.

Parc Gelli Werdd

Cwblhawyd y gwaith o ddatblygu Parc Gelli Werdd ddechrau 2024, sy'n ddatblygiad o swyddfeydd ac unedau diwydiannol mewn 3 adeilad gan ddarparu 32,500 troedfedd sgwâr i'w gosod yn Cross Hands, Sir Gaerfyrddin. Mae lefel diddordeb tenantiaid yn yr unedau wedi bod yn gadarnhaol iawn, gyda 9 o'r unedau a 5 o'r swyddfeydd i'w meddiannu yn fuan, ac ymholiadau parhaus am y 6 uned a'r 6 swyddfa sy'n weddill.

Y Prosiect:

- Datblygiad Economaidd drwy ddarparu cymysgedd o ofod swyddfa a diwydiant i fusnesau lleol sefydlu a thyfu a bydd yn creu 113 o swyddi.
- Cyfrannu at wella cyfleoedd cyflogaeth i gymunedau lleol, yn cynnwys pobl ifanc drwy ddarparu swyddi yn y dyfodol, gan gadw pobl yn yr ardal.
- Wedi cyflawni 1,390 wythnos recriwtio a hyfforddi wedi'u targedu a 255 wythnos prentis yn cynnwys 9 prentis, wedi darparu 94 o gyfleoedd i bobl yr ystyrir eu bod dan anfantais yn ogystal â chyflwyno rhaglen seiliedig ar adeiladu i'r ysgol leol.
- Cyfrannu at ddatblygu gallu mewn sgiliau technoleg werdd a chyflenwi cynhyrchion ar gyfer cyflwyno datblygiadau carbon isel.
- Gwellu'r elfen ecolegol cymaint ag sy'n bosibl fel rhan o'r datblygiad cyn datblygu'r safle strategol, lliniaru, digolledu, a gwella tir yn Sir Gaerfyrddin. Wedi mabwysiadu systemau draenio cynaliadwy gan ddefnyddio pantiau sy'n caniatáu llifoedd rheoledig sy'n arwain at system ddraenio ehangach.
- Mwyhau Gwerth Cymdeithasol drwy gynnwys egwyddorion dylunio cynhwysol ynghyd â gofynion hygyrchedd, cydraddoldeb a chreu lleoedd a thrwy gymalau cymdeithasol mewn contractau adeiladu.
- Mabwysiadu dull arloesol a chydweithredu, gan gyfrannu at ddatgarboneiddio eiddo masnachol a'i effeithiau tymor hir a'r blaenoriaethau a nodwyd ar gyfer cymunedau yn yr ardal.

Canlyniad: Caiff busnesau eu cynorthwyo i fanteisio ar gadwyni cyflenwi lleol a chyfleoedd caffael.

Hyrwyddo

Mae ein Hunedau Caffael Corfforaethol a Datblygu Economaidd yn gweithio'n agos i hyrwyddo cyfleoedd i fusnesau Sir Gaerfyrddin. Mae nifer o Gymorthfeydd Caffael a Busnes wedi'u cyflwyno, gan gynnig cyngor ac arweiniad caffael i ddarpar gyflenwyr, cyngor ar grantiau busnes i'r rhai sy'n gymwys, hyrwyddo ymarferion tendro i fusnesau lleol a allai fod â diddordeb mewn tendro, a chymorth busnes ehangach. Rydym wedi cynnal gweithdai tendro byw yn ystod 2023/24, a gweithdy paratoi ar gyfer tendr i dendr Fframwaith Contractwyr Rhanbarthol De-orllewin Cymru 2024 ym maes adeiladu.

Cynhelir y cymorthfeydd mewn amryw leoliadau ar draws Sir Gaerfyrddin, yn y 3 prif dref a'r 10 tref wledig.

Cynnal a Chadw Eiddo

O ganlyniad i'n harferion caffael strategol ar gyfer gwaith allanol, cyfeiriwyd 63.73% o'r gwariant at gwmnïau yn Sir Gaerfyrddin y llynedd, gyda 29.35% ychwanegol yn mynd i gwmnïau eraill o Gymru.

Er mwyn gwella'r modd rydym yn rheoli contractau, goruchwyllo a chynhyrchiant cyffredinol, mae system rheoli gwaith newydd ar waith o fewn y tîm Cynnal a Chadw Eiddo. Disgwylir i'r datrysiad hwn sy'n cael ei yrru gan dechnoleg symleiddio gweithrediadau a gwella'r ffordd y darperir gwasanaethau.

Pentre Awel

Ar Pentre Awel, Parth 1 cynhelir cyfarfodydd masnachol rheolaidd rhwng tîm masnachol Bouygues UK a'r Cyngor i wneud y gorau o'r cyfleoedd cadwyn gyflenwi a hyrwyddir er mwyn i gyflenwyr lleol allu ymgeisio am waith is-gontractio.

Mae Bouygues yn cynnal Cynllun Caffael byw sy'n amlinellu'r cyfleoedd is-osod ac mae'r rhain wedi'u rhannu â thîm Datblygu Economaidd y Cyngor. Ar ben hynny, rydym yn parhau i weithio gyda Bouygues i dreialu dull o goladu gwariant y gadwyn gyflenwi ac olrhain lleoliadau'r prif gontractwr a'r is-gontractwr a lleoliad unigolion a gyflogir ar y safle.

Mae Buddion Economaidd a Chymunedol yn cael eu holrhain yn ystod y cyfnod adeiladu gan Bouygues i wneud y gorau o'r cyfleoedd cadwyn gyflenwi a hyrwyddir er mwyn i gyflenwyr lleol allu ymgeisio am waith is-gontractio.

Yn ystod y flwyddyn, mae'r prif fuddion canlynol wedi'u cyflawni:

Cadwyn Gyflenwi Leol	• Dyfarnwyd 72% o'r hyn gaffaelwyd i gyflenwyr o Gymru gyda 9% yn ardal cod post SA. Mae cyflenwyr lleol yn cynnwys Shufflebottom Ltd, Owens Group, Gwasanaeth Ailgylchu Dyfed a Dyfed Steels.
Ymgysylltu	• 93.5 awr o ymgysylltu ag ysgolion lleol a 9 Llysgennad Cymunedol.
Swyddi	• Creu 38 o swyddi newydd • 1,990 o wythnosau person o Recriwtio a Hyfforddi a Dargedwyd ar gyfer y prosiect ond heb gyrraedd y targed o gyflawni 4,680 o wythnosau person erbyn diwedd 2024. Mae gwaith yn mynd rhagddo drwy gynyddu hybiau cyflogadwyedd ar y safle i wella. • Ni lwyddwyd i lenwi sawl swydd wag oherwydd prinder llafur yn y maes adeiladu a sgiliau eraill, sydd wedi arwain at 463 o wythnosau Recriwtio a Hyfforddi a Dargedwyd ddim yn digwydd.
Dysgwyr	• 31 o brentisiaid/prentisiaid a rennir • 4 o raddedigion • 19 o hyfforddeion • 13 ar brofiad gwaith (mewn addysg) • Cyflawnwyd 586 o ryngweithiadau â disgyblion

BETH SYDD WEDI DIGWYDD AR DRAWS PENTRE AWEL YN YSTOD 2023/24...

Ebrill 2023	• Pentre Awel yn ennill Gwobr Gynaliadwyedd ar draws busnes Bouygues UK • Enillodd Parth 1 wobwr gynaliadwyedd am ei waith i leihau carbon, arbed ynni a lleihau gwastraff ar draws y prosiect
Mehefin	• Cynllun Profiad Gwaith Sgiliau'r 21ain Ganrif Pentre Awel • Lanswyd cynllun profiad gwaith sgiliau'r 21ain ganrif, i rymuso dysgwyr o ysgolion lleol am yrfaedd mewn adeiladu a dylunio.
Awst	• Dechrau adeiladu'r ffrâm ddur • Gydag ymrwymiad i dreftadaeth yr ardal, dechreuodd busnesau lleol godi strwythur ffrâm ddur - 80% o ddeunydd wedi'i ailgylchu a'r trawstiau atgyfnerthu ar gyfer sylfeini'r prosiect - 98% o ddeunydd wedi'i ailgylchu.
Medi	• Bouygues UK a Whitehead Building Services yn cefnogi prentisiaethau drwy Gynllun Rhannu Prentisiaeth Cyfle • Wedi ymrwymo i gefnogi 10 o brentisiaethau mecanyddol a thrydanol drwy gynllun rhannu prentisiaeth Cyfle.
Tachwedd	• Recriwtio pobl leol fel Llysgenhadon Cymunedol • Tri o bobl Llanelli yn Llysgenhadon Cymunedol; rôl bwysig o ran cydlynu a chyfathrebu â'r gymuned leol sy'n byw ac yn gweithio o amgylch y prosiect, gan roi'r diweddaraf iddynt am yr adeiladu.
Rhagfyr	• Digwyddiad pitshio tebyg i Dragon's Den ar gyfer Cynllun Profiad Gwaith Sgiliau'r 21ain Ganrif • Cymerodd pum ysgol leol yn Llanelli ran yn y digwyddiad, i rymuso dysgwyr i ganfod gyrfaoedd mewn adeiladu a dylunio. Cafodd y disgyblion 10 munud yn unig i arddangos eu dyluniadau terfynol..
Chwefror 2024	• Seremoni 'Gosod y garreg gopa' ar ôl blwyddyn o adeiladu • Croesawyd ymwelwyr i seremoni swyddogol 'gosod y garreg gopa', wedi nodi 12 mis o waith adeiladu ar y prosiect drwy gwblhau strwythur dur Parth 1 y datblygiad.

Dylunio Eiddo

Fe wnaethom lansio Fframwaith Gwasanaethau Proffesiynol Adeiladu Sir Gaerfyrddin (2023) yn llwyddiannus am gyfnod o bedair blynedd. Mae hyn yn darparu llwybr ystwyth i'r farchnad ar gyfer ystod o ddisgyblaethau proffesiynol i'n cynorthwyo i ddatblygu ein rhaglenni gwaith uchelgeisiol. Mae'r fframwaith hwn wedi bod yn hanfodol er mwyn caniatáu i ni gael cefnogaeth drwy arbenigedd technegol ychwanegol tra bo trefniadau recriwtio wedi'u rhewi ledled y Cyngor.

Bydd y tendr ar gyfer Fframwaith Contractwyr Rhanbarthol newydd De-orllewin Cymru 2024 (SWWRCF) yn cael ei lansio a bydd yn gwasanaethu fel ein prif lwybr i'r farchnad ar gyfer yr holl brosiectau adeiladu mawr yn Sir Gaerfyrddin. Bydd SWWRCF hefyd yn cael ei ddefnyddio gan ein hawdurdodau cyfagos yn Ne-orllewin Cymru, yn ogystal â sefydliadau eraill a enwir a'r cyrff cyfranogol.

Canlyniad: Pobl yn teimlo eu bod wedi'u grymuso i fyw bywydau egniol ac iach trwy fynediad at wasanaethau a darpariaeth sy'n addas i'r diben.

Cyfleusterau Chwaraeon Rhydaman

Ym mis Tachwedd 2023 agorwyd yn swyddogol gae pob tywydd 3G newydd sbon danlli dan lifoleuadau fel rhan o fuddsoddiad o £2 filiwn mewn cyfleusterau chwaraeon yn Rhydaman. Bydd Ysgol Dyffryn Aman a'r gymuned ehangach hefyd yn elwa ar drac rhedeg synthetig 6 lôn, a chae Hoci pob tywydd 2G wedi'i ail-wynebu.

Roedd yn bosibl gosod wyneb newydd am £300k+ ar y cae pob tywydd drwy gyfuniad o gyllid ysgol, awdurdod lleol ac allanol, ac roedd yn rhan o ail gam y gwaith a'r buddsoddiadau sy'n cael eu gwneud ar y safle.

Mae cyflawni cae chwaraeon 3G newydd yn Rhydaman yn rhan o strategaeth ehangach ar gyfer darparu caeau pob tywydd ar draws y Sir a fydd o fudd i gymunedau ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Mae'r buddsoddiad yn hollbwysig o ran datblygu ymagwedd 'chwaraeon i bawb' y Cyngor at gefnogi cael ystod eang i gymryd rhan mewn chwaraeon, o ddechreuwr i'r elfit.

Canlyniad: Ceisio sicrhau bod mwy o leoliadau addysg a gofal plant blynyddoedd cynnar ar gael ledled y sir a'u bod yn fwy fforddiadwy, i fynd i'r afael ag un o'r rhwystrau cyffredin sy'n wynebu unigolion sydd am ddychwelyd i weithio neu ddod o hyd i waith.

Addysg

Ar hyn o bryd mae 42 o ysgolion yn darparu addysg ran-amser i blant 3 oed. Mae 3 o'r ysgolion hyn yn darparu gofal cofleidiol llawn ychwanegol ar y safle. Mae yna hefyd 27 lleoliad cyn-ysgol sy'n darparu addysg ran-amser, mae 15 o'r lleoliadau hyn hefyd yn lleoliadau gofal plant Dechrau'n Deg cymeradwy.

Mae'r tîm ymgynghorol Blynyddoedd Cynnar yn darparu hyfforddiant effeithiol rheolaidd i gefnogi'r holl staff i weithredu'r cwricwlwm meithrin blynyddoedd cynnar yn llwyddiannus ym mhob ysgol a lleoliad.

Ar hyn o bryd mae'r tîm Moderneiddio'r Ddarpariaeth Addysg yn gweithio tuag at fynd i'r afael â'r bylchau mewn addysg 3 oed yn dilyn yr ymgynghoriad am Blant sy'n Codi'n 4 oed.

Gofal Plant

Mae adroddiad cryno ein 5ed Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant Statudol yn parhau i gael ei rannu gyda darpar-ddarparwyr gofal plant, ac mae hefyd ar gael ar wefan [Y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd](#). Mae 213 o ddarparwyr gofal plant cofrestredig yn cynnig 4,214 o leoedd gofal plant a ddarperir gan warchodwyr plant, meithrinfeydd dydd, cylchoedd meithrin, Dechrau'n Deg, Clybiau ar ôl Ysgol a Chlybiau Gwyliau.

Mae'r Tîm Gofal Plant wedi parhau i gefnogi lleoliadau gofal plant preifat i aros ar agor ac maent wedi monitro'n agos nifer y lleoliadau sydd wedi cau/ailagor yn dilyn effaith costau byw uwch. Mae darparwyr yn parhau i boeni am gynaliadwyedd tymor hir. Rydym yn parhau i gyfeirio darparwyr i grantiau sydd ar gael i ddarparwyr er mwyn cefnogi eu cynaliadwyedd. Mae'r tîm yn helpu darparwyr i glustnodi grantiau yn gynnar a chyflwyno ceisiadau lle bo'r angen.

Grantiau a Chyllid

- Grant Cynaliadwyedd 2023-24: Helpu 83 o ddarparwyr gofal plant gyda chyfanswm o £43,443.10 ar gyfer cynaliadwyedd/caledi.
- Grant Cynaliadwyedd Ychwanegol 2023-24: Wedi agor ym mis Ionawr 2024 ar gyfer y rhai na fu'n llwyddiannus yn y rownd flaenorol; 25 o geisiadau a gymeradwywyd wedi derbyn cyfanswm o £18,750.
- Grant Cynllun Chwarae Gwyliau 2023-24: Ym mis Gorffennaf 2023, derbyniodd 11 o glybiau gwyliau grantiau gwerth cyfanswm o £12,050 i gefnogi cynaliadwyedd a chofrestru cynlluniau chwarae gwyliau.
- Grant Bach Cyfalaf Gofal Plant a'r Blynyddoedd Cynnar 2022-25: Wedi sicrhau £470k ar gyfer 2023-24; roedd 87 o geisiadau gan amrywiol ddarparwyr gofal plant yn llwyddiannus.

Mae gwefan Y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn cael ei hadolygu a'i diweddarau'n rheolaidd gan ddarparu gwybodaeth cymorth ariannol i deuluoedd trwy ddewisiadau gofal plant, gofal plant di-dreth, credyd cynhwysol, Dechrau'n Deg a'r Cynnig Gofal Plant. Gall darparwyr gael rhagor o wybodaeth am grantiau allanol a hyfforddiant gorfodol ac arfer gorau â chymhorthdal.

Mae'r tîm yn gweithio tuag at fynd i'r afael â'r bylchau i gynyddu gofal plant lle nad yw'r galw'n cael ei fodloni. Mae niferoedd gwarchodwyr plant wedi gostwng yn genedlaethol ar draws Cymru yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Hyrwyddwyd gwarchod plant ar y radio a thrwy ddigwyddiadau lleol. Mae pob darpar warchodwr plant yn cael ei gyfeirio at Pacey i ddechrau Cyflwyniad i ofal plant yn y cartref (IHC) a chwrs Cymhwyso Paratoi ar gyfer Ymarfer Gwarchod Plant (PCP). Mae costau cymhwyster gwarchodwr plant yn cael ei gefnogi drwy Raglen Hyfforddiant a Chymorth Grŵp Cleientiaid Masnachol (CCG), ac mae wedi'i groesawu, ac yn achos rhai cynorthwywyr gwarchod plant, yn gam nodedig ymlaen tuag at fod yn warchodwr plant.

Dechreuodd y Tîm Gofal Plant, mewn cydweithrediad â'r Cysylltydd Gyrfaoedd Gofal Rhanbarthol ddarparu Cyflwyniad i Ofal Plant Gofalwn Cymru yn ysgolion uwchradd Sir Gaerfyrddin, gan hyrwyddo cyfleoedd gyrfa gofal plant i flynyddoedd 8 a 9 wrth iddynt ystyried eu dewis bynciau ac i flynyddoedd 10 ac 11 sy'n astudio lechyd a Gofal Cymdeithasol.

Cynnig y Gymraeg

Rydym yn parhau i hyrwyddo cyfleoedd i ddatblygu'r Gymraeg i'r sector gweithlu gofal plant drwy hyrwyddo CAMAU, yn ogystal â mentrau cymorth iaith sefydliadau ymbarél i rieni fel Clwb Cwtsh. Rhennir gwybodaeth gyda darparwyr trwy ein gwefan a thrwy gyfathrebu'n rheolaidd ar e-bost. Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd i goladu'r holl adnoddau cymorth Cymraeg mewn un man ar dudalen y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.

Cynnig Gofal Plant

Bu'r Tîm yn hyrwyddo ac yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r Cynnig Gofal Plant ledled y Sir. Mae hyrwyddo digidol trwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd a'r llwyfannau cyfryngau cymdeithasol wedi parhau. Yn 2023-24 cafwyd a phroseswyd 1,143 o geisiadau Cynnig Gofal Plant yn Sir Gaerfyrddin drwy'r gwasanaeth Digidol Cenedlaethol. Mae 156 o ddarparwyr gofal plant wedi'u cymeradwyo ar wasanaeth Digidol Cenedlaethol y Cynnig Gofal Plant.

Rhwydweithio Busnesau

Mae Stori Cymru yn enghraifft o fusnes a gefnogwyd drwy ddigwyddiad ymgysylltu â busnesau. Fel rhan o Brosiect Ymgysylltu â Busnesau Sir Gâr a ariennir drwy Gronfa Ffyniant Gyffredin Llywodraeth y DU, ein hamcanion yw cefnogi busnesau newydd a phresennol i adeiladu a chryfhau cadwyni cyflenwi lleol, rhyng-fasnachu, datgloi contractau sector cyhoeddus, cefnogi mentrau, a darparu cyfleoedd dysgu a masnachu i fusnesau.

Fel rhan o'r sesiwn rhwydweithio, roeddem wedi gofyn i James Owen (Stori Cymru Cyf.) roi cyflwyniad byr ar 'rym dweud storïau' i ysbrydoli busnesau lleol yn y digwyddiad. Roedd 25+ yn bresennol yn y digwyddiad i gael cyfle i gysylltu â busnesau eraill Sir Gaerfyrddin. Yn ystod y rhwydweithio, cafodd James ei gyflwyno i gwmni lleol arall a oedd yn bwriadu datblygu prosiect, y gallai James ddarparu ar ei gyfer. Arweiniodd y sgwrs ddilynol atynt yn cydweithio'n llwyddiannus i gyflawni'r prosiect.

Dyweddodd James "Ym mis Tachwedd 2023, cefais y ffrind o fynychu digwyddiad Rhwydweithio Bargaen Ddinesig Bae Abertawe yn Yr Egin, achlysur a fu'n llwyddiannus i mi a fy musnes. Roedd y digwyddiad yn llwyfan bywiog ar gyfer ymgysylltu ag amrywiaeth eang o berchnogion busnes, cyfarwyddwyr a chyd-entrepreneuriaid ar draws De-orllewin Cymru. Cefais nifer o sgysiau diddorol ond roedd un yn sefyll allan. Cefais fy nghyflwyno gan gynrychiolydd o'r Cyngor i gwmni lleol yn Llanelli oedd angen fy ngwasanaethau. Roedd y cyswllt cychwynnol hwn yn paratoi'r ffordd ar gyfer cydweithio llwyddiannus, gan arwain at gyfle busnes llwyddiannus gyda mwy i ddilyn.

Fel perchennog busnes bach yn Llanelli, rwy'n teimlo'n wylaidd iawn am y cyfle i rannu'r llwyfan gyda chwmnïau mawr gwerth miliynau o bunnoedd. Rwy'n argyhoeddedig bod fy awdurdod lleol eisiau helpu busnesau lleol i lwyddo a ffynnu."

Byddwn yn cefnogi cyfleoedd dysgu hanfodol mewn llythrennedd, rhifedd a sgiliau digidol i breswylwyr, gan gefnogi dysgwyr ôl-16 i uwchsgilio er cyflogaeth a chynnydd. Mae'r fenter hon yn cyd-fynd â Charreg Filltir Dangosydd Llesiant Cenedlaethol Llywodraeth Cymru, gan anelu at leihau canran yr oedolion oedran gweithio sydd heb unrhyw gymwysterau i 5% neu lai ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru erbyn 2050.

Byddwn yn manteisio i'r eithaf ar y buddion cymunedol sy'n deillio o ddatblygiad Pentre Awel yn Llanelli, lle bydd 1,800 o swyddi sy'n talu'n dda yn cael eu creu.

Rydym yn sefydlu rhwydwaith i hwyluso cysylltiadau busnes, yn cynnal cyfeiriadur o fusnesau lleol, yn cysylltu mentrau â ffynonellau cyllid posibl, ac yn darparu cyngor a gwybodaeth. Bydd y rhwydwaith hwn yn cefnogi busnesau newydd a phresennol, gan sicrhau bod ganddynt yr adnoddau a'r arweiniad sydd eu hangen i ffynnu.

Yn Gryno

- Dros y chwe blynedd diwethaf rydym wedi lleihau ein hallyriadau carbon dros draean. Mae hwn yn gynydd cryf yn y llwybr tuag at gyflawni ein hymrwymiad i uchelgais Llywodraeth Cymru ar gyfer sector cyhoeddus Cymru sero net erbyn 2030 ac o ran cydweithio â phartneriaid lleol a chenedlaethol i gwrdd â'r ymrwymiad cyfreithiol i sicrhau Cymru sero net erbyn 2050.
- Mae Sir Gaerfyrddin wedi buddsoddi mewn prosiectau ynni carbon isel, gyda chynnydd sylweddol mewn cynhyrchu ynni o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae'r ffigurau'n cymharu'n gadarnhaol â'r cyfartaleddau cenedlaethol.
- Mae ardaloedd o'r Sir yn agored i effeithiau negyddol yr argyfwng hinsawdd, yn enwedig llifogydd. Mae'r Cyngor wedi gweithredu ymyriadau drwy'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr a'r Cynllun Rheoli'r Traethlin i liniaru effeithiau llifogydd, sy'n bryder cynyddol ymhlith trigolion.
- Rydym yn gwneud gwahaniaeth i lawer o gymunedau gyda'n dadansoddiad risg llifogydd a'n datblygiadau achos busnes. Mae gennym well dealltwriaeth o risgiau mewn llawer o gymunedau drwy ddatblygu ein Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol. Mae'n rhaid i bob datblygiad gael system ddraenio gynaliadwy sy'n rheoli llifogydd ar gyfer datblygiadau newydd a'r gymuned gyfagos.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Sir Gaerfyrddin yw un o'r siroedd mwyaf rhagweithiol yng Nghymru o ran buddsoddi mewn prosiectau ynni carbon isel. Mae hyn yn cadarnhau'r dull blaengar rydym yn ei fabwysiadu o ran mynd i'r afael â'r bygythiadau a achosir gan yr argyfyngau hinsawdd a natur. Mae'r data diweddaraf ar gyfer 2022 yn dangos bod cyfanswm o 8,104 o brosiectau yn Sir Gaerfyrddin yn cynhyrchu 333MW o ynni. Dyma'r drydedd lefel uchaf yng Nghymru ac mae'n gynydd ar ffigurau 2021.
- Mae llifogydd yn bryder yn Sir Gaerfyrddin, ac yn ôl Cyfoeth Naturiol Cymru (2019), mae dros 15,000 o Fusnesau a Chartrefi mewn Perygl o lifogydd o afonydd, llanw neu ddŵr wyneb, gyda dros 5,400 o'r rhain mewn perygl canolig neu uchel. Mae bygythiad cynyddol yr argyfyngau hinsawdd a natur yn rhoi mwy o bwyslais ar yr angen am amddiffynfeydd llifogydd addas a chymesur i ddiogelu'r rheiny sy'n wynebu'r perygl mwyaf. Drwy Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr a Chynllun Rheoli Traethlin y Cyngor mae amryw ymyriadau wedi'u cwblhau, gan gynnwys gosod amddiffynfeydd newydd a gwella'r amddiffynfeydd presennol. Yn ôl yr Arolwg Cenedlaethol mae lefel y pryder am lifogydd a fynegwyd gan ymatebwyr Sir Gaerfyrddin wedi cynyddu o 36.2% yn 2018/19 i 49.3% yn 2022/23. Mae hwn yn uwch na chyfartaledd Cymru, sef 44.7%.
- Yn ein harolwg trigolion 2023, atebodd y gyfran fwyaf o ymatebwyr 'y naill na'r llall' pan ofynnwyd iddynt a oedd yr argyfwng hinsawdd yn cael sylw lleol. Gallai hyn awgrymu nad yw pobl yn ymwybodol o'r mesurau roddwyd ar waith. I'r rhai a atebodd, roedd ychydig yn fwy o bobl yn anghytuno na'n cytuno.

Canlyniad: Parhau i weithio tuag at ddod yn Awdurdod Lleol Carbon Sero Net erbyn 2030.

Dadansoddiad o Ddefnydd Ynni'r Cyngor

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2023/24 vs 2022/23		
					Cynnydd	% y newid	Sylw
Defnydd (kWh)	63,684,34	67,694,14	63,869,17	61,377,960	Wedi gwella	-3.90%	Cyfuniad yw hwn o adeiladau annomestig a goleuadau stryd, y mae'r ddau ohonynt wedi gwella
Milltired (milltiroedd)	6,679,056	6,773,772	7,272,186	8,420,699	Wedi gwaethgu	15.80%	Er bod cyfanswm milltired y fflyd wedi cynyddu, mae'r tanwydd a ddefnyddir (litrau) a'r allyriadau CO2 wedi gostwng
Ôl Troed Carbon (tCO _{2e})	17,590	18,124	16,984	16,741	Wedi gwella	-1.40%	Cyfuniad yw hwn o adeiladau annomestig, goleuadau stryd, milltired y fflyd a busnes, y maent i gyd wedi gwella heblaw am filltired busnes

Lleihau allyriadau carbon ein fflyd cerbydau

Rydym wedi llwyddo i gael £431,632 o gyllid gan Lywodraeth Cymru i gaffael 40 o gerbydau trydan newydd sbon ar gyfer gwasanaethau rheng flaen. Mae cyfanswm o 30 o faniau trydan a 10 o geir trydan wedi'u prynu i gymryd lle cerbydau disel ac maent yn darparu ein gwasanaethau ar hyn o bryd. Mae cyfran ein fflyd cerbydau trydan wedi cynyddu o 1% i 8% o'r fflyd.

Cynllun Ynni Ardal Leol Sir Gaerfyrddin

Mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu'r gwaith o ddatblygu Cynlluniau Ynni Ardal Leol i bob awdurdod lleol yng Nghymru. Mae Cynllunio Ynni Ardal Leol yn broses gynhwysfawr a manwl a gynlluniwyd i nodi'r llwybr(au) mwyaf effeithiol i ddatgarboneiddio'r system ynni leol erbyn 2050. Mae'r broses yn cael ei harwain gan Lywodraeth Leol a'i datblygu ar y cyd â rhanddeiliaid diffiniedig.

Mae Cynllun Ynni Ardal Leol Sir Gaerfyrddin wedi'i gwblhau, gan lunio ein dyfodol, ac mae'n uno'r cydweithio â'r gymuned a rhanddeiliaid yn y dyfodol. Nod ein Cynllun yw galluogi'r defnydd gorau posib o ynni, lleihau dibyniaeth ar un ffynhonnell o ynni, a chynyddu'r defnydd o ffynonellau ynni glân ac adnewyddadwy. Y nod yw creu cymunedau mwy trigiadwy a chynaliadwy yn Sir Gaerfyrddin drwy fynd i'r afael â materion fel fforddiadwyedd ynni, dibynadwyedd a chynaliadwyedd.

Lleoedd Lleol ar gyfer Natur

Mae hwn yn brosiect a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac a gaiff ei gyflawni rhwng y Bartneriaeth Natur Leol a'r Cyngor. Mae'r prosiect yn gweithio ar draws Cymru i adfer a gwella natur yn ein mannau gwyrdd cyhoeddus, darparu natur "ar garreg y drws" - lle mae pobl yn byw, gweithio a defnyddio gwasanaethau cyhoeddus. Mae'r canlyniadau'n cynnwys:

- Plannu cyfanswm o 2,110 o goed a llwyni yn 2023/24 ar draws 13 safle gwahanol ar draws y Sir. Roedd 10 o'r safleoedd hyn yn cynnwys neu wedi'u neilltuo i goed ffrwythau treftadaeth. Wedi'u cynnwys yn hyn roedd 5 gwahanol safle o ystadau tai'r Cyngor.
- Prynu peiriannau a threlars 'torri a chasglu' gwair ychwanegol er mwyn gallu rheoli glaswelltir yn well drwy newid arferion torri gwair ar fannau agored cyhoeddus, tir Tai, tir Ystâd, Ysgolion, a thir Cynghorau Tref a Chymuned lle rydym yn gweithio fel contractwyr.
- Gweithio gydag ymgynghoriaeth i asesu'r ystâd glaswelltir i nodi'r drefn rheoli glaswelltir briodol. Mae hyn yn gysylltiedig â pholisi rheoli glaswelltir arfaethedig ar laswelltir amwynder yn y Sir.

Grant Gwres Carbon Isel

Gan adeiladu ar y nifer fawr o brosiectau ynni a gynhaliwyd eisoes ar draws yr ystâd gorfforaethol ac astudiaeth ddichonoldeb gynharach a ariannwyd gan grant Llywodraeth Cymru, rydym wedi sicrhau £3.9m yn ddiweddar mewn cyllid Grant Gwres Carbon Carbon Isel Llywodraeth Cymru i gyfnwio boeleri tanwydd ffosil am dechnoleg pwmp gwres ffynhonnell aer mewn chwe ysgol.

Mae'r grant, sy'n talu am 90% o gost gyffredinol y prosiect £4.4m, hefyd wedi ein galluogi i wella'r inswleiddio mewn adeiladau, ac mewn un achos cyfnwio yr holl ffenestri ffrâm metel sengl presennol am rai cyfatebol gwydr dwbl, modern, sy'n cadw gwres.

Ar hyn o bryd mae technoleg pwmp gwres yn ddrutach i redeg na systemau gwresogi nwy arferol. Bu i hyn lywio ein penderfyniad i fuddsoddi mewn safleoedd oddi ar y grid, a oedd, trwy eu dibyniaeth ar olew ac LPG, eisoes yn ddrud i'w gwresogi.

Er mwyn lleihau'r galw am drydan ymhellach, mae paneli solar Ffotofoltäig (PV) hefyd yn cael eu gosod mewn pump o'r chwe ysgol gan ddefnyddio cyllideb gyfalaf Sero Net CSC, a'r bwriad yw ychwanegu paneli at y chweched, ar y cyd â'r gwaith arfaethedig i osod to newydd.

Strategaeth Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur

Ar hyn o bryd rydym yn datblygu Strategaeth Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur i gydnabod y rôl ehangach sydd gennym wrth fynd i'r afael â'r Argyfyngau hyn. Ein nod yw bod y Strategaeth yn ategu Cynllun Sero Net y Cyngor, sy'n canolbwyntio ar ein hallyriadau carbon cynhenid ein hunain.

Strategaeth Drafnidiaeth Cymru: Datgarboneiddio

Rydym yn parhau i weithio gyda chymunedau a phartneriaid rhanbarthol a chenedlaethol i ddatblygu rhaglenni sy'n cefnogi'r nodau datgarboneiddio a nodir yn Strategaeth Drafnidiaeth Cymru. Rydym wedi bod yn llwyddiannus mewn ceisiadau am gyllid i gefnogi sawl rhaglen eleni gan gynnwys rhaglenni trafndiaeth gyhoeddus, gwelliannau i ffyrdd, teithio llesol, rhaglenni seilwaith cerbydau trydan, a llwybrau diogel yn y gymuned.

Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig

Fel rhan o'r gwaith o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig, rydym yn ceisio ymgorffori cyfres o bolisiau er mwyn hyrwyddo egwyddorion datblygu cynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys cynnwys gofynion sy'n cefnogi ac yn ategu ein Cynllun Sero Net yn ogystal â'r ymateb i'r argyfwng natur.

Gwefru Cerbydau Trydan

Bellach mae gennym 54 o bwyntiau gwefru cerbydau trydan (EV) ar draws Sir Gaerfyrddin yng Nghaerfyrddin, Llanelli, Rhydaman, Llandeilo, Porth Tywyn, Llanymddyfri, a Cross Hands, a cheir rhai mewn meysydd parcio eraill, canolfannau hamdden a chanolfannau cymunedol. Mae cael rhwydwaith o bwyntiau gwefru EV ar draws y Sir wedi arbed 710 tonnell o CO₂ yn 2023/24.

Ecoleg Prosiect

Mae gwaith Ecoleg Prosiect yr Adain Cadwraeth Wledig wedi'i ehangu yn 2023/24 gan ganolbwyntio ar gefnogi Tai a Chymunedau gyda gofynion ecolegol eu prosiectau. Erbyn diwedd 2023/24, roedd 40 o swyddogion ar draws y timau Tai wedi derbyn hyfforddiant mewn materion Rhywogaethau a Warchodir oedd yn berthnasol i'w gwaith. Mae Ecolegwyr Prosiect hefyd yn cyfrannu at agweddau ecolegol Llwybr Beicio Dyffryn Tywi, gan sicrhau bod gofynion deddfwriaethol yn cael eu bodloni.

Lleihau Carbon Pentre Awel

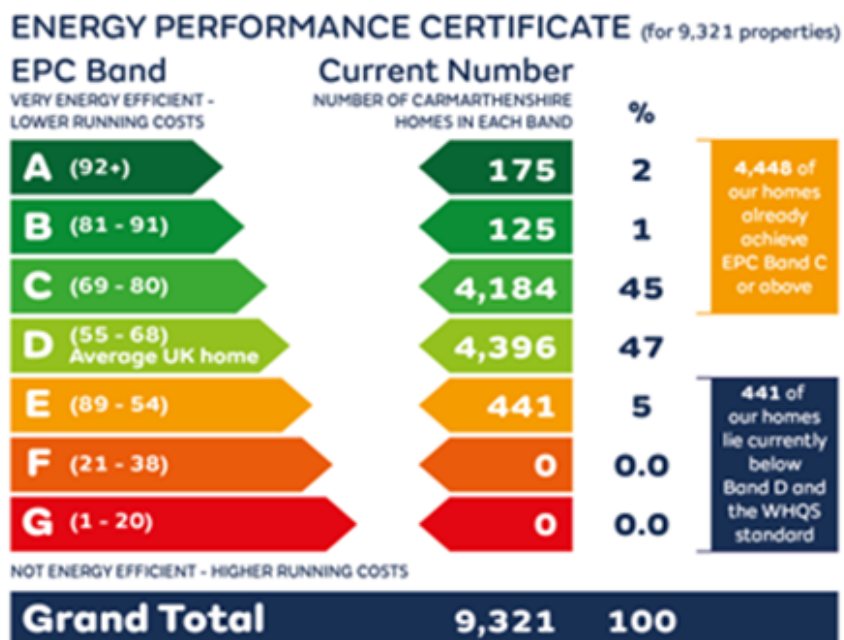
Un llwyddiant mawr hyd yn hyn yw swyddfeydd a chabanau wedi'u pweru gan baneli solar. Pan nad ydynt yn cael eu pweru gan yr haul, maent yn newid i generadur wedi'i bweru gan olew llysiau (HVO) - mae hyn ar ei ben ei hun wedi lleihau ôl troed carbon y rhan hon o'r prosiect 76% mewn tua 15 wythnos ar y safle. Mae'r holl systemau teledu cylch cyfyng ar y safle hefyd wedi'u trosi i bŵer solar.

Mae safle prosiect Pentre Awel wedi trosi'n llawn i danwydd HVO. Gan weithio gyda'r contractwr lleol Alun Griffiths, rydym wedi dod o hyd i ddarparwr tanwydd HVO lleol, ac er bod HVO yn ddrutach na disel gwyn, gall leihau allyriadau carbon hyd at 90%, ac felly mae wedi cael ei fabwysiadu 100% ar gyfer Pentre Awel.

Hyrwyddo cynhesrwydd fforddiadwy a datgarboneiddio ein stoc dai

Ein nod yw gwneud ein cartrefi i gyd yn rhai ynni-ffeithlon a chyflawni sgôr perfformiad ynni Band C o leiaf cyn gynted â phosibl. Mae bron 50% o'n cartrefi eisoes wedi cyrraedd y safon hon. Bydd buddsoddiad yn y dyfodol yn ein cartrefi presennol yn seiliedig ar ddefnyddio dull Fabric First sy'n gwella perfformiad thermol ein cartrefi a chyflwyno systemau gwresogi nad ydynt yn rhai tanwydd ffosil. Bydd y dull hwn yn hyrwyddo cynhesrwydd fforddiadwy i'n tenantiaid.

Mae ein tai Cyngor newydd yn croesawu datgarboneiddio. Mae ein tai yn effeithlon o ran ynni, wedi'u hinswleiddio'n dda; mae ganddynt y technolegau arloesol diweddaraf ac maent yn cefnogi egwyddorion Carbon Sero Net y Cyngor. Byddant yn helpu i leihau ein hallyriadau carbon 70% ar gyfartaledd ac yn creu cynhesrwydd fforddiadwy i denantiaid gan dyfu'r economi werdd a chreu cymunedau cynaliadwy.

Hyrwyddwyr Gwyrdd y Gwasanaethau Hamdden

O fewn y Gwasanaethau Hamdden mae grŵp o Hyrwyddwyr Gwyrdd wedi cael eu ffurfio sy'n cyfarfod yn fisol i edrych ar sut y gallwn leihau ôl troed carbon ein cyfleusterau a rhannu arfer gorau. Mae matrices o brosiectau wedi'i ddatblygu. Gan weithio ar y cyd â chydweithwyr corfforaethol, rydym wedi clustnodi'r prosiectau mewn cyfleusterau sy'n defnyddio fwyaf o ynni er mwyn ceisio unioni a gwneud ein cyfleusterau'n fwy effeithlon a chynaliadwy o ran yr agenda werdd ac o safbwynt ariannol.

Canlyniad: Gwella datblygiadau presennol ac archwilio datblygiadau newydd i gyfyngu ar effeithiau llifogydd a bygythiadau amgylcheddol eraill sy'n effeithio ar ein trigolion a defnyddwyr gwasanaethau.

Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig

Cynhaliwyd Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol i arwain a llywio dosbarthiad a lleoliad datblygiadau yn y dyfodol, gan gynnwys tai a chyflogaeth, a phenderfyniadau yn y dyfodol. Roedd hyn yn diffinio hyd a lled y perygl llifogydd a ragwelir gan ymgorffori tybiaethau newid yn yr hinsawdd, ac mae'n ffurfio tystiolaeth allweddol i gefnogi'r gwaith o baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig gan gynnwys ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus llawn.

Strategaeth Rheoli Llifogydd Lleol 2024-2030 (LFRMS)

Rydym wedi datblygu ac ymgynghori ynghylch ein Strategaeth Leol newydd ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd. Mae'r Strategaeth yn nodi ein nodau a'n hamcanion lefel uchel o ran rheoli perygl llifogydd dros y 7 mlynedd nesaf ac yn tynnu sylw at ein nod o leihau'r perygl o lifogydd i bobl, busnesau a chymunedau. Byddwn yn gwneud hyn trwy foderneiddio ein dull o Reoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol, gwella ein data i gefnogi gwell penderfyniadau, a hyrwyddo datrysiadau cynaliadwy ar gyfer draenio a natur, gan hyrwyddo addasu cymunedol, gweithio mewn partneriaeth, a grymuso cymunedau i fod yn fwy gwydn.

Ochr yn ochr â'n LFRMS, rydym hefyd yn datblygu ein cynllun rheoli perygl llifogydd a fydd yn hoelio sylw ar ein 30 cymuned sy'n wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd. Bydd y cynllun yn ddogfen fwy tactegol/gweithredol a bydd yn canolbwyntio ar y camau i leihau'r perygl llifogydd yn y tymor byr, canolig a hir.

Cynlluniau Llifogydd

Rydym wedi parhau i ddatblygu ein rhaglen gwaith cyfalaf rheoli perygl llifogydd. Yn 2023/24, roeddem unwaith eto yn llwyddiannus gyda'n ceisiadau grant gan Lywodraeth Cymru a datblygwyd 9 cynllun newydd a ariannwyd gan grant Llywodraeth Cymru gwerth tua £1 miliwn.

At ei gilydd, roedd rhaglen gwaith cyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol 2023/24 yn cynnwys 15 cynllun a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru ac 8 cynllun arall a fydd, yn dibynnu ar achosion busnes llwyddiannus a cheisiadau am gyllid, yn dod â manteision rheoli perygl llifogydd i fwy na 680 o gartrefi a 145 o fusnesau.

Yn 2023/24 fe wnaethom gwblhau cynlluniau yng Nghastellnewydd Emlyn a Dafen (Llanelli). Mae'r cynlluniau hyn yn fuddsoddiad sylweddol, ac maent o fudd i 64 o eiddo a busnesau yn yr ardaloedd hynny. Byddwn yn parhau gydag o leiaf 2 brosiect y flwyddyn, yn amodol ar gyllid, ac yn parhau i ddatblygu ein gwaith sydd ar y gweill yn y cymunedau yn y perygl mwyaf.

Systemau Draenio Cynaliadwy

Rydym hefyd yn parhau i ysgogi a hyrwyddo draenio gwirioneddol gynaliadwy yn y Sir. Mae ceisiadau wedi parhau i dyfu yn y 5 mlynedd ers i'r ddeddfwriaeth hon gael ei deddfu ac erbyn hyn mae'n rhaid bod system ddraenio gynaliadwy gan bob datblygiad newydd sy'n fwy na 100m² yn y Sir. Mae'r systemau nid yn unig yn rheoli perygl llifogydd, gyda lwfans ar gyfer newid hinsawdd, ond maent hefyd yn sicrhau manteision lluosog gan gynnwys rheoli llygredd a gwella bioamrywiaeth. Yn 2023/24, cymeradwywyd systemau draenio cynaliadwy ar gyfer 397 o unedau preswyl newydd a 48 o anheddau masnachol, gan gwmpasu ardal o tua 30 hectar.

Rheoli ac ymchwilio Digwyddiadau Llifogydd

Mae 1 o bob 6 eiddo yn Sir Gaerfyrddin, cyfanswm o dros 12,600 i gyd, mewn perygl o lifogydd. Gyda 12 storm wedi'u henwi yn nhymor y gaeaf hwn, 2023/24 yw'r cyfnod cydradd stormusaf ers 2015. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) wedi awgrymu'n ddiweddar mai dyma'r Gaeaf gwlypaf ers 180 o flynyddoedd. Ar draws Sir Gaerfyrddin, cofnododd yr uned fusnes llifogydd a diogelu'r arfordir 384 o ddigwyddiadau, yr oedd 68 (18%) ohonynt yn rhai Categori 1 llifogydd mewnol.

Ym mis Hydref a chyfnod y Nadolig/Flwyddyn Newydd gwelwyd y llifogydd gwaethaf, pryd bu i lawiad trwm iawn am gyfnod byr effeithio ar nifer o gymunedau.

Rydym yn parhau i weithio gyda'r cymunedau a'r sefydliadau partner hyn gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru i sicrhau ein bod yn deall yr achosion a'r risg ac yn gweithredu mesurau lliniaru cyfannol cadarn lle bo hynny'n bosibl.

Ymgynghoriadau Llifogydd

Mae cynnal digwyddiadau ymgynghori cyhoeddus wedi dod yn rhan allweddol o'r ffordd yr ydym yn rheoli perygl llifogydd yn Sir Gaerfyrddin. Rydym yn cynnal digwyddiadau cyhoeddus i ddeall perygl llifogydd yn well, a hynny'n uniongyrchol gan y rheiny sydd wedi ei brofi. Mae'r trigolion a'r busnesau yn allweddol o ran ein hysbysu o'r llifogydd ond hefyd yn bwysicaf oll, dylent fod yn rhan o atebion ac ymyriadau'r dyfodol.

Ar ôl llifogydd sylweddol yng Nglanyfferi a Llansteffan dros y Nadolig a'r Flwyddyn Newydd, cynhaliwyd 4 digwyddiad cymunedol. Daeth dros 100 o bobl i'r digwyddiadau hyn ac maent wedi helpu i'n hysbysu ni a'n hasiantaethau partner o'r llifogydd. Ar ben hynny, yn sgil llifogydd yn y gorffennol mae grŵp llifogydd cymunedol wedi'i sefydlu yng Nghydweli, ac mae cynrychiolwyr o'r grŵp, ynghyd â'r aelodau lleol, yn cwrdd yn rheolaidd ag aelodau'r tîm Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol i drafod yr ymyriadau a'r camau gweithredu parhaus.

Fel rhan o'n rhaglen gwaith cyfalaf, rydym yn trefnu cyfarfodydd cymunedol i ddarparu addysg a diweddariadau ar ein gwaith, yn ogystal â chasglu gwybodaeth yn raddol. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi cyflwyno digwyddiadau ym Mhen y Fan (Llanelli) a Llangennech lle rydym yn datblygu achosion busnes i gefnogi ceisiadau i Lywodraeth Cymru am gyllid ar gyfer gwaith cyfalaf.

Beth gallwn ni
wneud yn well?

Byddwn yn cwblhau adroddiad ymchwiliad i lifogydd Adran 19 ar gyfer y digwyddiadau llifogydd yn Llansteffan ym mis Rhagfyr a mis Ionawr, ac yn sicrhau bod y cynllun gweithredu cyfatebol yn cael ei gyflawni. Mae hyn ar y cyd â gweithredu Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd 2 (FRMP2) ar gyfer y cyfnod 2024-2030. Ein nod yw datblygu'r rhaglen gwaith cyfalaf hyd at 2030, yn unol â'r amcanion a amlinellir yn FRMP2.

Rydym yn bwriadu datblygu a gweithredu rhaglen ddwy flynedd gyda'r nod o wella gwytnwch, addasu ac ymgysylltu mewn cymunedau lle digwydd llifogydd. Mewn cymunedau a nodwyd yn rhai sydd â'r perygl llifogydd uchaf yng Nghynllun Rheoli Perygl Llifogydd 2, byddwn yn trefnu digwyddiadau i addysgu trigolion am eu perygl llifogydd a'u harferion rheoli cynaliadwy. Bydd y digwyddiadau hyn hefyd yn cynyddu ymwybyddiaeth gyffredinol o brosesau rheoli perygl llifogydd a chyfrifoldebau rhanddeiliaid.

Mae'r nodau amgylcheddol ehangach yn cynnwys ymdrechion parhaus a dwys i sicrhau statws Carbon Sero Net i'r Awdurdod Lleol erbyn 2030, ac mae hyn yn cynnwys cyflawni Cynllun Ynni Ardal Leol Sir Gaerfyrddin a rheoli datblygiad y Strategaeth Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur.

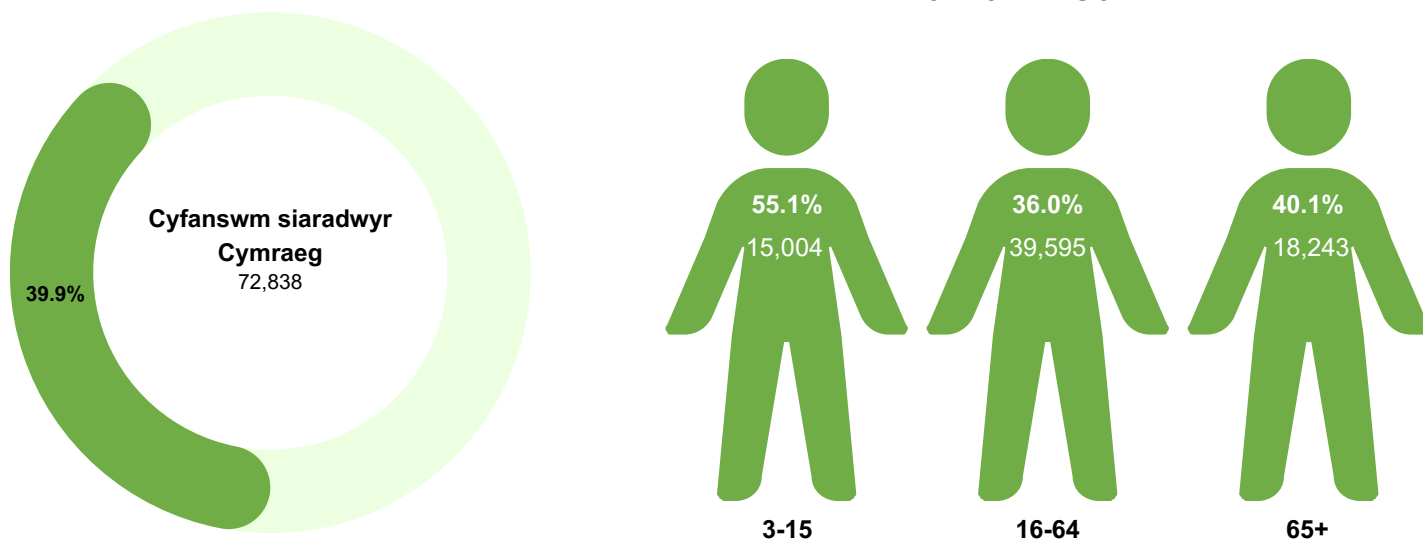
Yn Gryno

- Mae'r Gymraeg a'i diwylliant yn gwneud Sir Gaerfyrddin yn unigryw. Mae ein cymunedau Cymraeg yn wydn; fodd bynnag, mae gostyngiad sylweddol yn nifer y siaradwyr wedi bod ar draws y Sir. Mae'r Canlyniadau hyn wedi cynyddu ymhellach bwysigrwydd hyrwyddo a normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg.
- Wrth i Sir Gaerfyrddin ddioddef y golled ganrannol uchaf o siaradwyr Cymraeg o blith holl siroedd Cymru am yr ail ddegawd yn olynol, rhaid cymryd camau cadarn a hyderus fel yr amlinellir yn 'Strategaeth Hybu'r Gymraeg Sir Gaerfyrddin 2023-2028' i atal y duedd hon.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Mae data'r Cyfrifiad ar gyfer 2021 yn dangos bod Sir Gaerfyrddin yn gartref i 72,838 o siaradwyr Cymraeg, sef 39.9% o'r boblogaeth.

siaradwyr Cymraeg yn ôl oedran

- Yn ein harolwg preswylwyr 2023, mae mwyafrif yr ymatebwyr yn cytuno ei bod yn bwysig hyrwyddo ac amddiffyn y Gymraeg.
- 242 aelod o staff wedi bod ar gyrsiau Dysgu Cymraeg o wahanol lefel rhwng Medi 2022 a Mehefin 2023 (Blwyddyn Academaidd), mae hyn yn uwch na ffigur y flwyddyn flaenorol o 227.

Canlyniad: Cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg.

- Mae ein 'Strategaeth i hyrwyddo'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin 2023-28' yn nodi'r hyn sydd angen ei wneud i weithio tuag at adfer y Gymraeg yn y Sir drwy gynyddu'r niferoedd sy'n gallu siarad Cymraeg, cynyddu'r sefyllfaoedd lle gall pobl siarad Cymraeg, codi statws yr iaith, cefnogi cymunedau i gynnal yr iaith a thrwy gael effaith gadarnhaol ar symudiadau poblogaeth.
- Rydym am gynyddu cyfran trigolion Sir Gâr sydd yn gallu siarad Cymraeg ac yn defnyddio'u Cymraeg yn gyson. Rydym eisiau gweld y Gymraeg yn norm gweithio a gweithredu yn sefydliadau cyhoeddus y Sir ac yn fwyfwy cyffredin ym musnesau'r Sir. Rydym eisiau i'n pobl ifanc weld dyfodol iddynt eu hunain yn y Sir mewn cymunedau Cymraeg cynaliadwy a ffyniannus, yn economaidd, yn ddiwylliannol ac yn gymdeithasol. Rydym eisiau i bawb fod yn falch o'r Gymraeg yn Sir Gâr.
- Mae'r Adran Addysg a Gwasanaethau Plant wedi ymrwymo i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn ei gweinyddiaeth ddyddiol. Mae wedi gosod gweledigaeth o ran cefnogi ac annog ein staff i symud ar hyd y continwum iaith. Fel rhan o'r gwaith hwn, rydym wedi gweithio'n agos gyda Phrifysgol Bangor, drwy brosiect ARFer, i ddarparu cefnogaeth ac ymyriadau trwy blatfform digidol.
- Rydym wedi hyrwyddo ein gwasanaethau Cymraeg drwy ymgyrch benodol, gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg. Roedd "Defnyddia dy Gymraeg" yn ymgyrch ar draws Cymru gyfan, i annog siaradwyr Cymraeg a dysgwyr i ddefnyddio eu sgiliau iaith wrth ddefnyddio gwasanaethau.
- Rydym wedi cyhoeddi polisi 'Grantiau a'r Gymraeg' i gefnogi ac annog unrhyw sefydliadau sy'n cael mynediad at grantiau drwy'r Cyngor i wreiddio a hyrwyddo'r iaith yn eu prosiectau.
- Rydym wedi parhau i weithio'n agos gyda Fforwm Strategol y Gymraeg Sir Gaerfyrddin, gan edrych ar feysydd allweddol fel Tai, Cynllunio ac Adfywio ein cymunedau.
- Rydym wedi gweithio'n agos gyda Pentre Awel i asesu effaith bosibl y datblygiad ar yr iaith ac wedi creu cynllun gweithredu manwl i hyrwyddo a gwreiddio'r Gymraeg ym mhob agwedd ar y cynllunio a'r cyflawni - yn ein gwaith recriwtio, ein gwasanaethau a'n cyfleoedd academaidd ac ymchwil.
- Rydym wedi gweld cynnydd bach yn nifer y cwynion mewn perthynas â diffyg gwasanaethau cyfrwng Cymraeg ac mae dau ymchwiliad wedi'u cynnal i'n cydymffurfiaeth, yn dilyn adborth gan ein trigolion.
- Rydym wedi gweithio'n agos gyda busnesau ar draws y Sir, drwy raglen Arfor 2, i gefnogi'r defnydd o'r iaith. Gofynnwyd i fusnesau hefyd annog eu staff i ddysgu Cymraeg drwy'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol. Mae 38 o fusnesau lleol wedi cofrestru ar gyfer Cymraeg Gwaith i Ddysgwyr. Bydd y busnesau yn gweithio tuag at fframwaith 'Cynnig Cymraeg' Comisiynydd y Gymraeg, ac mae llawer wedi derbyn cyllid grant i gynyddu'r ddarpariaeth ddwyieithog yn eu gwasanaethau.

Canlyniad: Mwy o hyder a defnydd o'r Gymraeg fel iaith ffyniannus.

Rydym yn parhau i weithredu Safonau'r Gymraeg ar draws y Cyngor a chafwyd trafodaethau rheolaidd gyda Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg. Yn ystod y flwyddyn rydym wedi targedu negeseuon gyda gwasanaethau'r Cyngor ar nodi a chofnodi dewis ieithyddol defnyddwyr gwasanaeth, yn dilyn adborth o ymchwiliad gan Swyddfa'r Comisiynydd. Caiff negeseuon am y Safonau eu cyfleu i staff trwy gyflwyniadau gan y Tîm Polisi a Chyfranogiad a thrwy'r ffrydiau cyfathrebu a gynhelir gan Marchnata a'r Cyfryngau.

Fforwm Strategol y Gymraeg ar gyfer y Sir

Mae Fforwm Strategol y Gymraeg ar gyfer y Sir, sy'n cynnwys cynrychiolaeth o sefydliadau hyrwyddo iaith a chyrff cyhoeddus y Sir hefyd wedi parhau â'i rôl o ddatblygu rhaglen o hybu'r Gymraeg yn y Sir. Yn ystod y flwyddyn, cyhoeddwyd ail Strategaeth Hybu'r Gymraeg ac mae cynlluniau gweithredu manwl yn cael eu paratoi i gefnogi pob Amcan. Y weledigaeth ar gyfer y Strategaeth yw:

“Gwneud y Gymraeg yn brif iaith y sir. Ein nod ni yw adfer y Gymraeg yn iaith a siaredir ac a ddefnyddir gan fwyaf eiddo ein trigolion yn gyson, ac ym mhob agwedd o fywyd”.

Campweithiau'r Amgueddfa

Yn ystod 2023/24, roedd partneriaeth y Daith Campweithiau rhwng yr Oriel Genedlaethol, Llundain, Amgueddfa Sir Gaerfyrddin a dau leoliad rhanbarthol arall, wedi arddangos paentiadau gan Rembrandt a Verrocchio yn Abergwili, gan arwain at niferoedd ymwelwyr uwch nag erioed. Curadwyd yr arddangosfeydd campweithiau yn thematig, o ysbrydoli comisiynau newydd o farddoniaeth a chelf Cymreig i hanes cyfoethog Sir Gaerfyrddin a straeon am iachâu a diogelu. Ymwelodd dros 17,000 o bobl â'r amgueddfa, a oedd yn gynydd o 18% ar y flwyddyn flaenorol a chynnydd o 81% o'i gymharu â'r flwyddyn weithredol ddiwethaf cyn bod ar gau yn ystod y pandemig. Gofynnodd ni i dros 1,000 o ymwelwyr am eu profiad a dywedodd bron i 80% o'r ymatebwyr eu bod yn teimlo bod ymweld â'r amgueddfa wedi gwella eu synnwyr o lesiant, ac roedd 98% o'r farn bod eu profiad yn 'rhagorol' neu'n 'dda'. Derbyniodd yr amgueddfa ei gwobr VAQAS (Cynllun Sicrhau Ansawdd Atyniadau i Ymwelwyr) gyntaf ers 2014.

Rhaglenni Cymraeg Theatrau

Cynhyrchodd Theatrau Sir Gâr ei gynhyrchiad mewnol llawn cyntaf erioed, a gwnaed hyn drwy gyfrwng y Gymraeg ym mis Mai 2023. Nod y cynhyrchiad oedd darparu profiad theatr difyr, prif ffrwd i helpu i gefnogi datblygiad cynulleidfya Gymraeg, cefnogi pobl greadigol ar ddechrau a chanol eu gyrfa, a chwistrellu gwaed newydd mawr ei angen i sector theatr Cymru. Agorwyd gyda dau berfformiad yn Y Ffwrnes, Llanelli, yna teithiwyd i 9 lleoliad arall ledled Cymru cyn cau gyda pherfformiad yn Y Lyric, Caerfyrddin (cyfanswm o 12 perfformiad). Denodd y cynhyrchiad 717 o bobl, gyda chyfartaledd o 60 ym mhob lleoliad. Mae'r sgiliau a'r dysgu o'r prosiect hwn wedi bod yn amhrisiadwy, gan gynnwys partneriaethau newydd a ffurfiwyd gyda Chanolfan Dysgu Cymraeg, cysylltiadau newydd yn y wasg a'r cyfryngau, a mwy o hyder a gwybodaeth am weithio'n ddwyieithog ac ymgorffori mynediad a chynhwysiant.

Roedd Sibrwd (cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg) ar gael ym mhob perfformiad, a threfnwyd 3 o berfformiadau gyda dehongliadau Iaith Arwyddion Prydain. Roedd y cynhyrchiad hefyd yn darparu dau gyfle lleoliad i bobl greadigol byddar neu anabl ar ddechrau eu gyrfa drwy Brosiect Cysylltu a Ffynnu gyda Taking Flight.

Rhodddwyd adolygiad 5 seren gan gylchgrawn Buzz a ddywedodd "Drama Gymraeg yw hon sy'n integreiddio'n fedrus gapsiynau Saesneg, yn cofleidio hiwmor a dychan, ac yn cynnig dewis arall i'r hen naratif ailadroddus "Fod Cymru'n llawn pobl drist, dosbarth gweithiol mewn hofelau trist, dosbarth gweithiol..."

Actif Unrhyw Le

Gan ychwanegu at y plattform 'Actif Unrhyw Le' presennol, sy'n darparu sesiynau iechyd a ffitrwydd ar-lein ar sail Ar Alw a Ffrydio Byw, cafodd Actif ei gydnabod am ymestyn y cysyniad hwn i greu plattform ysgol cyfatebol. Mae hyn wedi creu'r unig blatfform dwyieithog yng Nghymru, sy'n cael ei gyflwyno ar draws Sir Gaerfyrddin gyda bwriad i'w ymestyn ledled Cymru, a chyrhaeddodd y rhestr fer mewn seremoni wobrwyo genedlaethol er cydnabyddiaeth.

Cynllun Llysgenhadon Twristiaeth

Gyda chyrhaeddiad o dros 5 miliwn rhyngddynt, cyfrifon Facebook a gwefan [Darganfod Sir Gâr](#) yw dwy o'r sianeli mwyaf poblogaidd ar gyfer preswylwyr a'r rheiny sydd am ymweld â'r Sir. Mae sioeau teithiol busnes twristiaeth a chylchlythyrau i'r sector busnes yn hyrwyddo'r nifer sy'n rhan o gynlluniau fel Helo Blod, gyda swyddogion yn ei gynnwys yn eu gwasanaethau gwybodaeth ymwelwyr i drefnwyr digwyddiadau. Mae gan gynllun Llysgennad Twristiaeth newydd fodiwl Cymraeg penodol a lansiwyd y llynedd fel rhan o'r gweithgareddau i gefnogi Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd. Mae ein rôl fel y pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer ceisiadau ffilm wedi meithrin perthynas ardderchog gyda'r sector cynhyrchu Cymreig, gan ei gwneud yn haws iddyn nhw ffilmio yn y sir a thrwy hynny gynyddu ymwybyddiaeth o'r Sir a'r hyn sydd ganddi i'w gynnig.

Annog pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin i gystadlu yn Eisteddfod yr Urdd 2023

Daeth Eisteddfod yr Urdd, un o wyliau ieuenctid mwyaf Ewrop, i Sir Gaerfyrddin ym mis Mai 2023 ac i ddathlu hyn, gosododd y Cyngor her i bob ysgol yn y Sir gystadlu yn yr Eisteddfod.

Aethom ati i arwain partneriaeth i gynorthwyo'r ysgolion i gystadlu, yn enwedig ysgolion nad ydynt fel arfer yn cystadlu yn yr Eisteddfod. Eglurwyd trwy ddeunyddiau hyrwyddo fod pob math o gystadlaethau ar gael; o ganu, adrodd ac actio ar y llwyfan i ddawnsio, celf a chrefft a hyd yn oed gwallt a harddwch. Roedd y cystadlaethau yn agored i bawb a rhai yn agored i ddysgwyr Cymraeg yn unig.

Roedd y cyrff gefnogodd y prosiect yn cynnwys Menter Iaith Gorllewin Sir Gâr, Menter Dinefwr, Menter Cwm Gwendraeth Elli, Yr Egin, Yr Atom, y Cyngor a Choleg Sir Gâr. Er mai dyma'r wythfed tro i Eisteddfod yr Urdd ymweld â Sir Gâr, dyma'r tro cyntaf i Lanymddyfri groesawu'r ŵyl. Mae'r Eisteddfod yn denu oddeutu 100,000 o ymwelwyr y flwyddyn ac yn hanesyddol mae'n cyfrannu hyd at £6 miliwn i economi leol y sir sy'n ei chynnal, gyda'r diwydiant lletygarwch yn elwa'n fawr iawn.

Beth gallwn ni wneud yn well?

Byddwn yn parhau i gydweithio gydag adrannau, gan ddarparu cyngor a chymorth ar weithredu Safonau'r Gymraeg. Yn unol â hyn, byddwn yn paratoi Strategaeth Sgiliau Iaith Gymraeg newydd, sydd wedi'i chynllunio i sicrhau bod gan ein gweithlu y sgiliau angenrheidiol i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg i'n preswylwyr.

Mewn partneriaeth â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol, byddwn yn parhau i annog a chefnogi ein staff i ddysgu Cymraeg neu wella eu sgiliau Cymraeg. Byddwn yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru, i gyflawni prosiectau strategol allweddol i rymuso ein cymunedau a datblygu'r defnydd o'r Gymraeg yn ein gweithle.

Rydym wrthi'n datblygu fframwaith asesu ar gyfer ein busnesau. Bydd y fframwaith hwn yn eu cynorthwyo i sefydlu gwaelodlin o dystiolaeth ynghylch datblygiad yr iaith. Rhagwelir y bydd yn esblygu'n ganolfan wybodaeth, gan roi mynediad i fusnesau at gyfoeth o adnoddau dysgu Cymraeg, gan gynnwys fideos, templedi, a mwy.

Yn Gryno

- Gostyngodd cyfanswm y troseddau yn Sir Gaerfyrddin yn ystod 2023/24. Bydd gweithio mewn partneriaeth yn effeithiol yn helpu i gadw'r cyfraddau hyn yn isel.
- Dangosodd arolwg preswylwyr 2023 fod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn hoffi byw yn Sir Gaerfyrddin.
- Roedd y rhan fwyaf o bobl yn cytuno eu bod yn teimlo'n ddiogel yn eu cymuned. Fodd bynnag, roedd rhywfaint o amrywio o ardal i ardal, er enghraifft cafodd Llanelli sgôr negyddol ar y cyfan.

Sut ydyn ni'n gwneud?

Arolwg Preswylwyr Datganiad	Y Sgôr Mynegai Cyfartalog 2022 2023		Sylw
Rwy'n hoffi byw yn Sir Gaerfyrddin	1.32	1.16	Roedd y sgorau ar eu <u>huchaf</u> ar gyfer ardaloedd cymunedol Tywi a Theifi ac ar eu hisaf yn Llanelli. Hefyd mae'n ddiddorol nodi bod y sgoriau ar eu hisaf ymysg y grŵp oedran iau.
Rwy'n teimlo y gallaf fyw'r bywyd yr wyf am ei fyw heb ofn barn na rhagfarn.	0.71	0.49	Mae'r sgôr wedi gostwng ychydig o'r flwyddyn flaenorol. Roedd y niferoedd a gytunai â'r datganiad hwn yn is ymhlith aelodau'r gymuned LGBTQ+ ac ymatebwyr ag anableddau. Mae'n gadarnhaol i Sir Gaerfyrddin fel lle ac i'w phobl bod preswylwyr ar y cyfan yn teimlo y <u>gallant</u> fod yn nhw eu hunain. Mae hyn yn rhan annatod o'r ymdeimlad o berthyn, ac yn un o'r prif ffactorau sy'n cyfrannu at hapusrwydd cyffredinol.
Rwy'n teimlo'n ddiogel yn y gymuned	0.78	0.55	Sir Gaerfyrddin sydd ag un o'r cyfraddau troseddu isaf o blith holl siroedd Cymru ac mae sgôr bositif i'r datganiad hwn yn adlewyrchu hyn. Fodd bynnag, mae gwahaniaeth o fewn ardaloedd cymunedol lleol, gyda Llanelli yn arddangos sgôr negyddol gyffredinol o -0.08 sy'n cynrychioli lefel sylweddol o anghytundeb, ond dylid nodi y cynhaliwyd yr arolwg hwn yn ystod y sefyllfa ddadleuol yng Ngwesty Parc y Strade, a manteisiodd trigolion lleol ar y cyfle i rannu eu barn trwy'r ymgynghoriad hwn.

- Roedd 99.13% o sefydliadau bwyd yn Sir Gaerfyrddin yn cyrraedd safonau hylendid bwyd yn ystod 2023/24.
- Yn anffodus, dim ond 49% o fusnesau Safonau Masnach risg uchel a oedd yn agored i arolygiad fel rhan o raglen yn ystod 2023/24 gafodd eu harolygu. Y rheswm am hyn yw, yn ystod ail hanner y flwyddyn, bu cynnydd mewn ymchwiliadau troseddol risg uchel adweithiol a gwaith rhagweithiol proffil uchel i fynd i'r afael â gwerthu fêps yn anghyfreithlon ac i blant tan oed, lle roedd angen ailgyfeirio adnoddau o arolygiadau arferol. Blaenoriaethwyd yr holl adeiladau oedd yn weddill yn ystod chwarter cyntaf 2024-25.

Canlyniad: Cynnal cyfraddau troseddu isel gan barhau i weithio'n effeithiol mewn partneriaeth i fynd i'r afael â'r cyfraddau cynyddol sy'n amlwg mewn rhai ardaloedd o'r sir.

Parthau Dim Galw Heb Wahoddiad

Mae Safonau Masnach (mewn partneriaeth â Heddlu Dyfed-Powys) yn gweithredu Parthau Dim Galw Heb Wahoddiad ledled y Sir sy'n gwahardd galw heb wahoddiad mewn ardaloedd sydd â chyfran uchel o bobl oedrannus neu agored i niwed a/neu hanes o ddwyn drwy dynnu sylw. Hyd yn hyn, mae 56 o barthau o'r fath wedi cael eu sefydlu mewn strydoedd/canolfannau tai ac un Pentref Dim Galw Heb Wahoddiad (Cilycwm). Mae'r parthau hyn yn lleihau achosion o droseddau ar stepen y drws a dwyn drwy dynnu sylw, gan amddiffyn pobl agored i niwed a'u galluogi i deimlo'n fwy hyderus a diogel yn eu cartrefi.

Mae ein parthau yn destun monitro ac adolygiadau rheolaidd parhaus, gydag ymweliadau atal troseddau ar y cyd yn cael eu cynnal gan Safonau Masnach, Swyddogion Tai a Thimau Plismona Bro Lleol. Nododd yr adolygiad diweddaraf fod dwy ran o dair o breswylwyr yn teimlo'n fwy diogel yn eu cartrefi eu hunain ar ôl cyflwyno parth o'r fath.

Tîm Cydlyniant Cymunedol

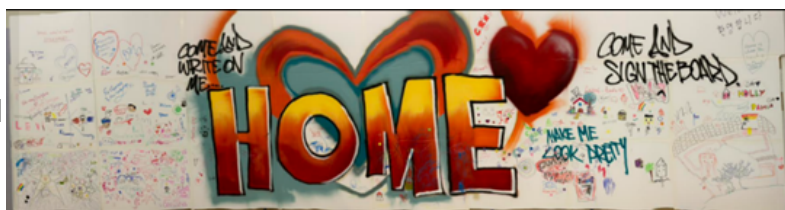
Mae tîm Cydlyniant Cymunedol Canolbarth a De-orllewin Cymru yn un o 8 rhanbarth a ariennir gan Lywodraeth Cymru i gyflawni dull cydlyniant cyson ar draws y wlad. Mae'r Tîm Cydlyniant yn gweithio ar draws Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys gan gefnogi sawl ymgyrch yn ogystal â phrosiectau hyfforddi a meithrin gallu yn ystod 2023-24:

- Ym mis Mehefin 2023, gweithiodd y tîm gyda Phrifysgol Aberystwyth ar weithdy cyhoeddus yn ystod Wythnos Ffoaduriaid Cymru, ynghylch ymarfer sy'n seiliedig ar drawma a sut y gallwn gefnogi ein ffoaduriaid iau mewn modd sensitif.
- Ym mis Hydref 2023, er mwyn codi ymwybyddiaeth o droseddau casineb, rhannodd y tîm bostiadau cyfryngau cymdeithasol a chydlynu hyfforddiant troseddau casineb mewn ysgolion ar gyfer disgyblion a llywodraethwyr ysgol.
- Ar gyfer Diwrnod Cofio'r Holocost ym mis Ionawr 2024 rhannodd y tîm negeseuon ymwybyddiaeth cyfryngau cymdeithasol a goleuwyd adeiladau yn borffor i godi ymwybyddiaeth.
- Cynhaliwyd ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol ym mis Chwefror 2024 i godi ymwybyddiaeth o Hanes LGBT.
- Sesiynau Cydlyniant yn ein Cymunedau yn arddangos arfer da gyda grwpiau cymunedol eraill megis sesiynau cyngor ar gostau byw, rhagenwau Cymraeg, a digwyddiad bwyd o bedwar ban amlddiwylliannol.
- Trefnu a chydlynu gweminar Cymru gyfan fel rhan o gyfarfod Cymorth i Ddioddefwyr, Mynd i'r Afael ag Eithafiaeth Atgas Cymru.
- Hyfforddiant cydlynol ar gyfer aelodau etholedig, staff rheng flaen ac ysgolion ynghylch ffoaduriaid a cheiswyr lloches ac Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb.
- Mae'r tîm cydlyniant wedi parhau i weithio i gefnogi ffoaduriaid a cheiswyr lloches ynghylch monitro tensiwn, cefnogaeth a hyfforddiant, gan gynnwys gwaith yn ymwneud â thensiynau cymunedol penodol.
- Mae'r tîm Cydlyniant Cymunedol yn codi ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb a sut i roi gwybod amdanynt, gan sicrhau bod pobl yn deall beth yw trosedd casineb a gweithio gyda sefydliadau megis Cymorth i Ddioddefwyr i ddatblygu ymgyrchoedd, hyfforddiant a phrosiectau.

Cynhaliodd y tîm Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol gronfa Grantiau Bach i annog grwpiau a sefydliadau cymunedol i wneud cais am arian. Roedd 2 brosiect llwyddiannus yn Sir Gaerfyrddin, sef:

1. **Foothold Cymru**, a drefnodd

ddigwyddiad yn Llanelli i gryfhau cysylltiadau cymunedol ymhlith pobl ifanc a'u teuluoedd o gefndiroedd amrywiol. Pwrpas y digwyddiad oedd uno cymunedau. Yn ganolog

i'r digwyddiad roedd prosiect cydweithredol, crëwyd wal graffiti 5 metr o hyd gan yr artist lleol 'Jenks', i gyfleu hanfod "cartref". Roedd yn hyrwyddo'r syniad bod ein gwerthoedd a rennir yn drech na'n gwahaniaethau ac yn dathlu 'bod mwy yn ein huno nag sy'n ein rhannu'.

2. Bu i **Galw Heibio Amlddiwylliannol Llanelli** ymestyn darpariaeth y grŵp galw heibio a redir gan Rwydwaith Amlddiwylliannol Llanelli (LMCN) i gefnogi pobl o gymunedau ethnig lleiafrifol amrywiol ac i hyrwyddo manteision cymdeithas amlddiwylliannol y gall pawb deimlo'n falch ohoni, ei dathlu a rhannu eu treftadaeth ddiwylliannol.

Dyletswydd Trais Difrifol

Cafodd y Ddyletswydd Trais Difrifol ei chyflwyno gan Lywodraeth y DU yn 2023 i fynd i'r afael â throseddau treisgar difrifol. Yn y bôn, mae'r ddyletswydd yn gosod cyfrifoldeb ar bob rhanbarth i sefydlu partneriaethau cydweithredol cryf i ddeall troseddu treisgar difrifol yn well, beth yw'r ysgogwyr a pha gynlluniau sydd gennym i ymyrryd ac i atal y troseddu hwn. Bellach mae gan ranbarth Dyfed-Powys ei asesiad anghenion a'i strategaeth ategol ei hun.

Mae llawer iawn o waith da yn cael ei wneud, yn enwedig mewn mathau penodol o droseddau sy'n effeithio ar ein rhanbarth, megis troseddau cam-drin domestig a thrais difrifol yn erbyn menywod a merched. Nid yw'r gyllideb ar gyfer y Ddyletswydd Trais Difrifol yn un fawr ond bydd yn cael ei defnyddio yn ystod 2024-25 er mwyn gadael gwaddol.

Mae ffocws ar sefydlu egwyddorion cryf o 'weithio gyda'n gilydd' sy'n cynnwys yr holl asiantaethau sy'n chwarae rhan ganolog a phwysig mewn lleihau troseddu treisgar difrifol. Drwy gydweithio'n glos, bod yn greadigol yn y ffordd rydym yn mynd i'r afael â'r math hwn o droseddu, a herio normau diwylliannol niweidiol, byddwn yn gwneud gwahaniaeth i sut mae ein cymunedau'n teimlo am ddiogelwch y cyhoedd a'n huchelgais ar y cyd i gefnogi dioddefwyr a thaclo ymddygiad troseddol.

Gwerth Cymdeithasol

Mae Actif yn darparu ystod o opsiynau i gael oedolion a phobl ifanc i arddel arferion cadarnhaol y mae ymchwil yn dangos eu bod yn effeithio ar iechyd corfforol a meddyliol, llesiant meddyliol, datblygiad unigol, a datblygiad cymdeithasol a chymunedol (sy'n cynnwys llai o gostau ynghlwm wrth droseddau a manteision cymdeithasol, e.e. gwell rhwydweithiau, ymddiriedaeth a dwyochredd). Fe'i gelwir 'Gwerth Cymdeithasol', ac yn rhan o gronfa ddata canolfan hamdden Actif mae canolfan ymchwil sy'n amcangyfrif gwerth cymdeithasol o dros £4m o ganlyniad i bobl yn cymryd rhan yng ngweithgareddau'r canolfannau, y mae dros 1m ohono i'w briodoli i ddatblygiadau cymdeithasol a chymunedol.

Gorchymyn Diogelu Mannau Agored Cyhoeddus yn Llanelli

Ym mis Ionawr 2024, cyflwynodd y Cyngor Orchymyn Diogelu Mannau Agored Cyhoeddus mewn ardal yng Nghanol Tref Llanelli i fynd i'r afael â throseddau ac anhrefn sy'n gysylltiedig ag alcohol a chyffuriau. Bydd y Gorchymyn yn parhau ar waith am dair blynedd a bydd yn cael ei adolygu'n rheolaidd yn y cyfnod hwnnw.

Mae cyflwyno'r Gorchymyn Diogelu Mannau Agored Cyhoeddus newydd yn dilyn adolygiad o'r Gorchymyn blaenorol gyda'r Heddlu, dadansoddiad o droseddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n gysylltiedig â chyffuriau ac alcohol yn yr ardal, ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ac ymarfer ymgynghori cyhoeddus. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod y Gorchymyn blaenorol wedi bod yn effeithiol o ran lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n gysylltiedig ag alcohol. O ganlyniad i'r adolygiad, estynnwyd yr ardal ddaearyddol roedd y Gorchymyn yn ei chwmpasu.

Transforming Tyisha

Yn hanesyddol, Tyisha sydd â'r gyfradd droseddu uchaf yn Llanelli, gyda'r rhan fwyaf o'r galwadau mewn perthynas ag ymddygiad gwrthgymdeithasol a thrais, ynghyd â lefelau uchel o gamddefnyddio cyffuriau ac alcohol. Datblygwyd sawl ymyriad gan y Tîm Trawsnewid Lleodedd, mewn partneriaeth â'r Heddlu, i wella troseddu yn Tyisha.

Mewn partneriaeth â'r Heddlu, cynhaliwyd Archwiliad Gweledol Amgylcheddol i'n helpu i ddylunio i atal trosedd ar ein datblygiadau tai ac edrych ar fesurau fel ffensio, y cynllun a diogelwch ychwanegol i wella diogelwch cymunedol. Mae'r prosiect ffensio bellach wedi'i gwblhau gyda chyfradd fodlonrwydd o 90%. Byddai'r 10% arall wedi hoffi petai'r ffens ychydig yn uwch, ond ni wnaed hyn er amwynder yr ardal.

Gorfodi Achosion Cymhleth

Rhoddodd y gymuned wybod i'r Wardeiniaid Cymunedol am ddigwyddiadau parhaus mewn perthynas â bloc o fflatiau o fewn Clos Sant Paul. Roedd y wybodaeth a ddarparwyd yn awgrymu delio cyffuriau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol yn gysylltiedig ag un fflat o fewn y bloc. Cynhaliwyd ymchwiliad helaeth ar y cyd â Heddlu Dyfed-Powys, a bu i'r dystiolaeth a gasglwyd ganiatáu troi tenant problemus allan. Cadwyd yr eiddo fel 'llety sensitif' gan warantu cyfnod heb darfu ar denantiaid y bloc.

Drwy wrando a gweithio gyda'r gymuned, bellach mae gan y ward 3 grŵp gwarchod y gymdogaeth a grŵp preswylwyr prysur. Drwy'r ymyriadau gan y tîm a'r Heddlu, mae cyfraddau troseddu wedi gwella 34% ers 2021.

Drwy weithio gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, rydym wedi ymrwymo i wella ymgysylltu cymunedol ac arfer da wrth recriwtio o gymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig. Mae hyn yn cynnwys gweithio gyda grwpiau allanol perthnasol i hybu cynrychiolaeth a darparu arweiniad clir ar gyfer y cymunedau hyn ar wefan y Cyngor.

Byddwn yn archwilio ac yn mireinio ein dulliau cyfathrebu uniongyrchol â thrigolion anodd eu cyrraedd er mwyn sicrhau cynwysoldeb.

Rydym yn bwriadu cynnwys unrhyw argymhellion sy'n deillio o'r archwiliad safonau cenedlaethol ac o arolygiad Arolygiaeth Prawf Ei Fawrhydi o gyfiawnder ieuenctid mewn cynllun gweithredu cynhwysfawr. Bydd y cynllun hwn yn cael ei fonitro gan y Bwrdd Rheoli Cyfiawnder Ieuenctid.

Ein nod parhaus yw adolygu ac o bosibl gweithredu llwybrau mwy diogel a mesurau arafu traffig ledled trefi a phentrefi Sir Gaerfyrddin. Wrth i ni ddisgwyl canlyniadau astudiaeth cynllun peilot arfaethedig Llywodraeth Cymru ar gyfer terfynau cyflymder 20mya, byddwn yn ystyried y canfyddiadau hyn cyn i Lywodraeth Cymru wneud penderfyniad terfynol ar fabwysiadu'r fenter 20mya yn eang ledled Cymru.

Yn Gryno

- Bu cynnydd sylweddol mewn ymweliadau â llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden.
- Mae nifer o fentrau a datblygiadau mawr yn darparu mynediad at gyfleoedd sy'n diwallu anghenion amrywiol preswylwyr ac ymwelwyr.
- Mae'r mentrau hyn wedi cyfrannu at lesiant preswylwyr ac ymwelwyr drwy hybu iechyd, lleihau effaith amgylcheddol, arbed costau, meithrin rhyngweithio cymdeithasol, a gwella seilwaith trefol, gan arwain at ansawdd bywyd gwell yn gyffredinol.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Mae ymwelwyr dros nos ac ymwelwyr dydd yn cyfrannu £597m i'r economi leol gan gefnogi 6,652 o swyddi amser llawn.
- Roedd dros 660,000 o ymweliadau â'n llyfrgelloedd yn ystod 2023/24 (mewn person ac ar-lein), sef gwelliant o 28% ers y flwyddyn flaenorol. Cyflawnwyd hyn drwy amryw ddigwyddiadau yn ein llyfrgelloedd dros y sir gyfan megis Clip Corner yn Llyfrgell Caerfyrddin, gan gynnig mynediad i filoedd o raglenni radio a theledu o archifau'r BBC, S4C ac ITV Cymru, ymweliadau Siôn Corn, gwneud torchau ac addurniadau, clwb gwyddbwyll a sioeau ffilm, ynghyd ag ymweliadau Diwrnod y Llyfr, sesiynau crefftiau Sul y Mamau a'r Pasg a sesiynau paentio dyfrlliw. Mae ein hymweliadau digidol yn parhau'n uchel gyda chwsmeriaid yn elwa ar ein hystod o e-lyfrau digidol, e-lyfrau llafar, papurau newydd, cylchgronau ac apiau hyfforddi.
- Bu i nifer yr ymwelwyr â'n canolfannau hamdden yn ystod 2023/24 gyrraedd 1.6m am y tro cyntaf, sef cynnydd o 21% ers y flwyddyn flaenorol ac yn uwch na lefelau cyn Covid. Mae hyn hefyd wedi'i adlewyrchu yn y cynnydd yn nifer yr aelodau a'r nifer sy'n dysgu nofio ar y cyd â thwf da mewn gweithgareddau yn y gymuned. Mae buddsoddiad wedi bod yn digwydd mewn seilwaith, ac mae twf sylweddol wedi bod yn aelodaeth rhaglenni i ddosbarthiadau mewn mannau gwledig, yn enwedig Sanclêr a Llanymddyfri. Mae aelodaeth hefyd wedi tyfu yng Nghanolffannau Hamdden Caerfyrddin, Dyffryn Aman a Llanelli. Mae cynnydd wedi bod yn y nifer sy'n archebu ac yn defnyddio'r caeau newydd yn rheolaidd yn Nyffryn Aman. Mae canolbwyntio ar gadw aelodau a theyrngarwch wedi helpu i weld y niferoedd sy'n aros yn cynyddu, ac mae cael pobl i gyfeirio cyfaill wedi bod yn ysgogydd mawr ar hyd y flwyddyn.

Canlyniad: Pobl yn teimlo eu bod wedi'u grymuso i fyw bywydau egnïol ac iach trwy fynediad at wasanaethau a darpariaeth sy'n addas i'r diben.

Cerdded er Budd Lles Gorllewin Cymru

Creodd Cerdded er Budd Lles Gorllewin Cymru chwe grŵp cerdded bywiog, pob un yn denu nifer dda o gerddwyr yn wythnosol. Bwriad y grwpiau hyn yw hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol trwy weithgareddau cerdded rheolaidd. Er mwyn sicrhau bod y rhaglen yn llwyddo, caiff gwirfoddolwyr hyfforddiant i fod yn arweinwyr cerdded. Mae'r arweinwyr yn derbyn cefnogaeth gynhwysfawr gan y Swyddogion Oedolion Actif sy'n darparu pecyn cymorth cadarn. Mae'r pecyn hwn yn cynnwys hyfforddiant arweinyddiaeth, adnoddau ar ddiogelwch a chynllunio llwybrau, a chymorth parhaus i gynnal safonau uchel o reoli ac ymgysylltu grŵp. Mae'r ymdrech ar y cyd rhwng y gwirfoddolwyr hyfforddedig a'r Swyddogion Oedolion Actif yn creu amgylchedd cefnogol a phleserus i bob cerddwr, gan feithrin ymdeimlad o gymuned a llesiant. Mae'r fenter nid yn unig yn annog gweithgarwch corfforol rheolaidd ond hefyd yn helpu cyfranogwyr i feithrin cysylltiadau cymdeithasol, gan gyfrannu at ansawdd eu bywyd yn gyffredinol.

Beicio Cymunedol

Mae menter beicio cymunedol Actif yn rhoi cyfle i gynghorau tref a chymuned wella cyfleoedd beicio lleol trwy fynediad at e-feiciau a beiciau hybrid. Yn 2023-2024 bu i Lanarthne a Phontyberem elwa ar y rhaglen hon, pan gawsant y beiciau am gyfnod o 10 wythnos. Yn ystod y cyfnod hwn, trefnwyd sawl taith a sesiwn llogi beiciau ganddynt, gan annog preswylwyr i ystyried beicio fel dull trafnidiaeth iach a chynaliadwy.

Nod y fenter yw gwneud beicio'n fwy hygyrch a phleserus, hyrwyddo gweithgarwch corfforol a lleihau ôl troed carbon. Drwy gynnig e-feiciau a beiciau hybrid, mae'r rhaglen yn darparu ar gyfer ystod eang, o'r rhai sy'n chwilio am daith haws i'r rhai sydd am brofiad beicio mwy traddodiadol.

Llwybrau Beicio ar y Ffordd

Mae cerdded a beicio yn rhan syml ond allweddol o'r hyn gallwn ei gynnig i'r rheiny sydd am wyliau byr yn y DU. Fel gwaddol cynnal digwyddiadau Taith Prydain, creodd swyddogion datblygu twristiaeth chwe llwybr beicio ffordd "eiconig" sy'n ymweld â phob rhan o'r Sir, a'u hyrwyddo'n helaeth gan ddefnyddio fideos digidol, partneriaethau hysbysebu gyda chylchgronau blaenllaw ym myd y beiciau fel Bike Radar, a'u cefnogi trwy adrannau penodol o wefan Darganfod Sir Gâr. Mae'r rhain hefyd yn cael eu hyrwyddo i drigolion drwy hyrwyddo gwefan Darganfod Sir Gâr yn ehangach. Crëwyd adrannau gwe newydd yng Ngwanwyn 2024 ar gyfer beicio di-draffig a beicio mynydd, a gafodd ei hyrwyddo drwy bartneriaeth gyda'r cylchgrawn hynod boblogaidd MB Monthly.

Llwybrau Cerdded

Crëwyd portffolio o 21 llwybr cerdded wedi'u mapio sy'n cwmpasu pob rhan o'r Sir gyda fideos, ffotograffau a thestun ategol. Cyflawnwyd gweithgareddau hyrwyddo i gynyddu gwelededd yn wyneb cystadleuaeth gan lefydd fel y Cotswolds a'r Peak District.

Digwyddiadau Chwaraeon

Darparwyd cymorth marchnata i nifer o ddigwyddiadau beicio gan gynnwys Gritfest, Battle on the Beach a'r Daffodil Ride, gyda chanllawiau logisteg a rheoli digwyddiadau yn cael eu rhoi i bum digwyddiad gan gynnwys Triathlon a 10k Llanelli.

Amgueddfa Cyflymder Tir

Agorodd yr Amgueddfa Cyflymder Tir ym mis Mai 2023 a chroesawodd dros 13,000 o ymwelwyr yn ei blwyddyn gyntaf. Mae'n adrodd hanes eiconig Traeth Pentywyn a'i gysylltiad hir ag ymdrechion i dorri'r record cyflymder dros dir mor bell yn ôl â'r 1920au gyda Parry Thomas yn 'Babs' a Malcolm Campbell yn Bluebird, hyd at ymdrechion diweddar Idris Elba, Zef Eisenberg, a Guy Martin. Mae siop ar y ffordd i mewn a daw'r storïau'n fyw drwy nifer o arddangosfeydd rhagweithiol gan gynnwys ogof fideo lle gall ymwelwyr brofi'r wefr o deithio yn Babs ar gyflymdra uchel ar hyd Traeth Pentywyn.

Mae yna ardal bwrpasol sy'n adrodd hanes y Weinyddiaeth Amddiffyn ym Mhentywyn ac mae gofod arddangos hyblyg y gellir ei ddefnyddio at wahanol ddibenion, er enghraifft, gall myfyrwyr dylunio ceir arddangos eu dyluniadau. I fyny'r grisïau, mae gan yr ystafell gynadledda 40 sedd (i'w llogi gan y cyhoedd a sefydliadau corfforaethol) olygfeydd ysblennydd ar hyd y traeth 7 milltir.

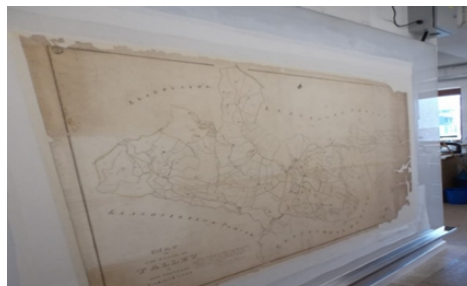
Prosiect Map Degwm Talyllychau

Yn dilyn ailagor Archifdy Sir Gaerfyrddin y llynedd, adneuwyd map degwm godidog a dosraniad ysgrifenedig cysylltiedig ar gyfer plwyf Talyllychau gyda'r gwasanaeth archifau. Yn dyddio o 1839, mae'r dogfennau hyn yn ffynonellau gwybodaeth hynod werthfawr am blwyf Talyllychau yn y 19eg ganrif.

Yn anffodus, roedd y dogfennau mewn cyflwr gwael iawn ac roedd angen eu trwsio ar frys. Diolch i grant hael o £3,450 gan Lywodraeth Cymru, llwyddodd staff yr archifau i anfon y dogfennau i ffwrdd ar gyfer triniaeth gadwraeth broffesiynol, a hefyd creu profiad dysgu pleserus i blant Ysgol Gynradd Talyllychau.

Dros 5 sesiwn ddwyieithog, cymerodd 29 o blant o Ysgol Talyllychau ran mewn profiad creadigol cyffrous yn yr archifdy ac yn yr ysgol. Cafodd y sesiynau hyn eu datblygu a'u harwain gan yr artist lleol. Seren Stacey a staff Archifau Sir Gaerfyrddin. Nod y fenter oedd hyrwyddo dealltwriaeth well o gynefin y plant, ac o rôl a perthnasedd Llyfrgell ac Archifdy Sir Gaerfyrddin.

Penllanw'r profiad hwn oedd creu 2 waith celf hyfryd a ddatgelwyd yn ystafell chwilio'r archifdy gan y Cyng, Gareth John, yr Aelod Cabinet dros Adfywio, Diwylliant a Thwristiaeth.

**Beth gallwn ni
wneud yn well?**

Rydym wedi ymrwymo i ddatblygu amgylchedd chwaraeon amrywiol a chynhwysol gyda'n dull 'chwaraeon i bawb', gan sicrhau y gall pawb o ddechreuwyr i athletwyr elitaidd gymryd rhan. Mae ein cefnogaeth yn ymestyn i bob Clwb Chwaraeon Cymunedol, gan eu cynorthwyo i ddod yn endidau hunangynhaliol.

Rydym yn cynnal astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer parc sglefrfyrrddio newydd ac yn gwella'r trac BMX Pump ym Mhen-bre i gyfoethogi cyfleusterau chwaraeon ein cymuned ymhellach.

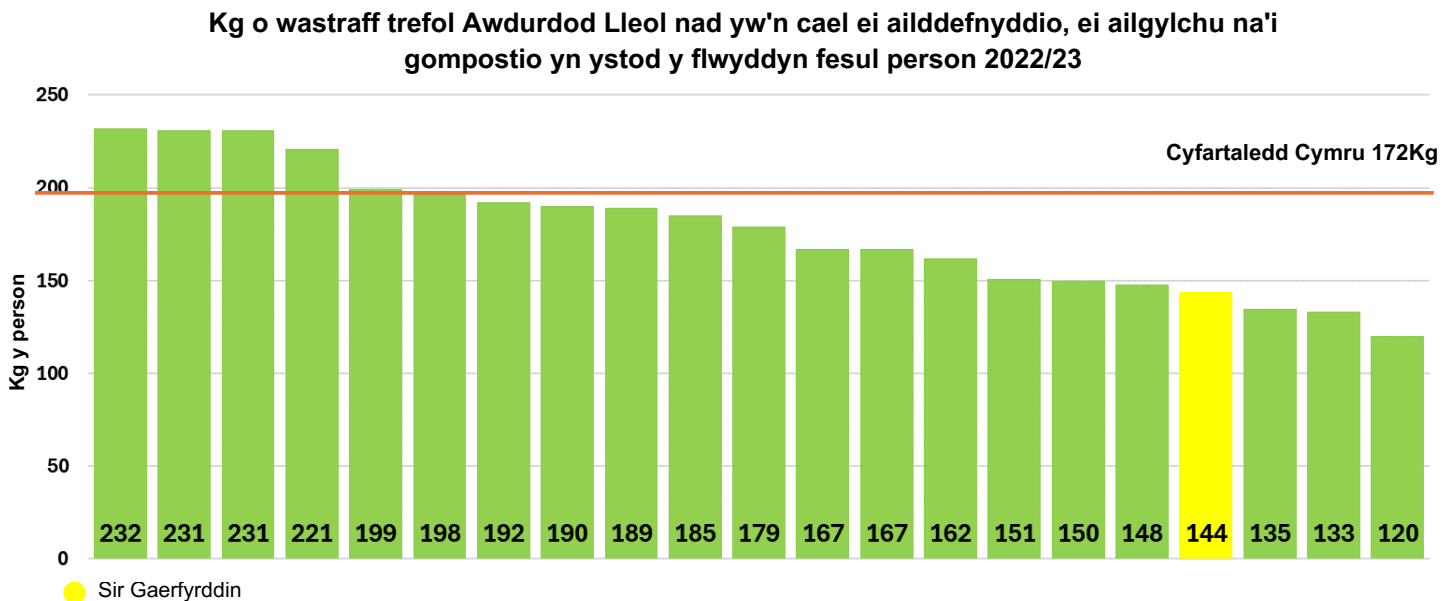
Rydym yn adfywio ein Strategaeth Feicio i werthuso ein cynnydd a sefydlu amcanion newydd ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Mae hyn yn cynnwys adeiladu llwybr beicio a cherdded sy'n cysylltu Caerfyrddin â Llandeilo, a fydd nid yn unig o fudd i drigolion lleol ond hefyd yn hybu twristiaeth a'r economi yn y trefi a'r pentrefi cyfagos yn y Sir.

Yn Gryno

- Daeth cam cyntaf y Strategaeth Wastraff i rym ym mis Ionawr 2023, ac mae'r newidiadau hyn wedi arwain at gynnydd yn y tunelli a aildddefnyddir ac a ailgylchir, gan ragori ar y Targed Cenedlaethol yr oedd disgwyl ei gyrraedd erbyn 2025.
- Mae'r gwastraff trefol cyfartalog fesul person nad yw'n cael ei ailgylchu wedi lleihau.
- Mae canran y gwastraff a anfonir i'w gladdu wedi lleihau ymhellach, gan weithio tuag at y targed cenedlaethol o beidio ag anfon Dim Gwastraff i Safleoedd Tirlenwi erbyn 2025.
- Mae'r Cyngor wedi gweithredu system gasglu newydd ar ymyl y ffordd, wedi cynyddu'r gwydr a gesglir ar ymyl y ffordd, ac wedi bod yn rhan o wasanaeth allgymorth cymunedol cynhwysfawr i hyrwyddo ailgylchu a chynaliadwyedd.
- Mae ehangu ein prosiectau aildddefnyddio Eto hefyd yn cefnogi'r flaenoriaeth hon yn uniongyrchol trwy hyrwyddo effeithlonrwydd adnoddau, adferiad, atgyweirio ac economi gylchol o fewn y Sir.
- Mae'r System Reoli ar gyfer Archwilio'r Amgylchedd Lleol (LEAMS) yn dangos gostyngiad bach mewn glendid strydoedd a chynnydd mewn lefelau sbwriel.
- Mae'r Cyngor wedi gwella nifer cyfartalog y diwrnodau a gymerir i glirio achosion o dipio anghyfreithlon, er gwaethaf cynnydd yn nifer yr achosion.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Mae ein ffigurau ailgylchu ar gyfer 2023/24 wedi gwella i 70.49% sydd eisoes yn uwch na'r Targed Cenedlaethol o 70% a bennwyd ar gyfer diwedd Mawrth 2025. Mae'r ffigurau cymharol diweddaraf a gyhoeddwyd ar gyfer 2022/23 yn dangos mai 65.71% oedd y gyfradd ailgylchu gyfartalog ledled Cymru, ac ar y pwynt hwnnw roeddem yn is na chyfartaledd Cymru sef 65.25%.
- Mae % y gwastraff a anfonir i'w gladdu wedi lleihau ymhellach yn ystod 2023/24 a bellach mae lawr i 2.01%, felly ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed cenedlaethol o Ddim Gwastraff i Safleoedd Tirlenwi.
- Cafwyd bron 4,000 o ymatebwyr i'n harolwg preswylwyr, er bod y mwyafrif yn tueddu i gytuno bod eu hamgylchedd lleol yn ddymunol ac yn cael gofal da, mae cyfran gymharol uchel yn anghytuno. Roedd rhai o'r sylwadau'n amlygu problemau ynghylch glanhau strydoedd, gwastraff, sbwriel a chynnal a chadw ymylon ffyrdd/gwrychoedd yn ffactorau a allai gyfrannu at hyn.
- Mae cyfartaledd y gwastraff trefol y person nad yw'n cael ei ailgylchu wedi lleihau ymhellach i 121 cilogram ar ddiwedd 2023/24, o gymharu â 144 cilogram yn 2022/23. Mae'r ffigurau cymharol diweddaraf a gyhoeddwyd ar gyfer 2022/23 yn dangos bod Sir Gaerfyrddin yn well na chyfartaledd Cymru a bod gan y sir y ffigur 4ydd gorau yng Nghymru. Ni fydd data cymharol 2023/24 yn cael ei gyhoeddi tan fis Ionawr 2025.

- Mae arolygon deufisol ein System Reoli ar gyfer Archwilio'r Amgylchedd Lleol (LEAMS) a gynhaliwyd yn ystod 2023/24 i wirio glendid ein strydoedd, yn dangos gostyngiad mewn glendid - 71.5%, o gymharu â 72.7% y flwyddyn flaenorol, gyda chynnydd yn lefelau y sbwriel a geir ar y strydoedd.
- Mae nifer cyfartalog y diwrnodau a gymerwyd i glirio achosion o dipio anghyfreithlon wedi gwella i 2.3 diwrnod yn ystod 2023/24 er gwaethaf cynnydd o 5% yn nifer yr achosion o 1,615 i 1,701.

Canlyniad: Rydym ar y trywydd iawn i gyrraedd y targedau ailgylchu cenedlaethol.

Ailgylchu

- Mae ein ffigurau ailgylchu ar gyfer 2023/24 wedi cynyddu i 70.49% ac eisoes wedi rhagori ar y targed cenedlaethol o ailgylchu 70% a bennwyd erbyn diwedd Mawrth 2025. Yr hyn sy'n gyfrifol am y llwyddiant hwn yw system gasglu newydd ar ymyl y ffordd, gyda nodweddion fel casgliadau wythnosol ar gyfer ailgylchu cymysg sych a gwastraff bwyd, a chasgliadau ar wahân ar gyfer gwydr a bagiau du. Mae'r system hon yn cyd-fynd â gweledigaeth y Cyngor ar gyfer gwasanaeth gwastraff modern sy'n cydymffurfio â methodoleg casglu Glasbriant Llywodraeth Cymru. Mae'r gwasanaeth tanysgrifio i waredu gwastraff gardd hefyd yn cyfrannu at y ffigurau ailgylchu cyffredinol, gyda dros 12,500 o gwsmeriaid a thros 5,500 o dunelli o wastraff gardd yn cael eu casglu ar ymyl y ffordd yn ystod y tymor.
- Cafodd y cynllun casglu gwydr ar ymyl y ffordd ei roi ar waith i gychwyn ar gyfer 95% o aelwydydd yn ystod y newid i'r gwasanaeth gwastraff ym mis Ionawr 2023. Yn ystod 2023/24 ehangwyd y ddarpariaeth hon gennym i 1,000 yn rhagor o dai a bwriedir cynyddu eto yn ystod 2024/25. Er mwyn darparu gwasanaeth cost-effeithiol yn unol â'r gwasanaeth ehangach wrth ymyl y ffordd, rydym wedi ad-drefnu ein safleoedd gwydr, gyda'r safleoedd sy'n weddill mewn lleoliadau strategol o amgylch y Sir tra bo bwriad i helaethu'r gwasanaeth ar ymyl y ffordd ymhellach.
- Lluniwyd amserlen gynhwysfawr ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned yn ystod 2023/24 i hyrwyddo ailgylchu a chyflawni ein dyheadau o ailgylchu mwy. Rydym wedi:
 - Cyflwyno pum cyflwyniad i aelodau a phartneriaid.
 - Cefnogi 20 o ddigwyddiadau a arweinir gan y gymuned i hyrwyddo ailgylchu, ailddefnyddio a chynaliadwyedd.
 - Ymgysylltu'n uniongyrchol â 10,000 o aelwydydd drwy alwad ffôn, llythyr, e-bost neu wyneb yn wyneb drwy ymgynghorydd ailgylchu cymunedol i gefnogi cydymffurfiaeth o ran ailgylchu wrth ymyl y ffordd. Darparwyd cymorth uniongyrchol pellach i 1,889 o aelwydydd oedd ei angen, drwy gymorth un i un.
 - Cyflogi chwe warden gwastraff i gryfhau'r weithdrefn addysg a gorfodi sydd ar waith, cynyddu cydymffurfiaeth lawn a lleihau halogi wrth ailgylchu.
 - Datblygu proses addysg a gorfodi pedwar cam i annog preswylwyr i gymryd rhan lawn yn y cynllun ailgylchu.
- Eleni wynebodd y gwasanaeth her sylweddol wrth baratoi a datblygu ateb i'r Rheoliadau Ailgylchu yn y Gweithle newydd a ddaeth i rym ym mis Ebrill 2024. Fel gwasanaeth buom yn gweithio gyda sefydliadau perthnasol fel Wrap Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru a CWM Environmental yn dylunio gwasanaeth lleol i sicrhau bod pob un o fusnesau ac adeiladau'r Cyngor yn barod ar gyfer y ddeddfwriaeth newydd. Roedd hyn yn cynnwys cynnig cymorth a chynghor uniongyrchol i ysgolion, busnesau a sefydliadau'r trydydd sector. Datblygu a rhannu arfer gorau i gyflawni systemau ailgylchu effeithiol ar draws y sector masnachol, gan gyd-fynd â nodau rheoli gwastraff ehangach Cymru.

Economi Gylchol

Mae'r Cyngor yn hyrwyddo Economi Gylchol trwy sawl menter drwy ein prosiect "Eto" cydweithredol:

- Canolfan Eto Nantycaws:
 - Gweithdy a siop ailddefnyddio sy'n derbyn eitemau a roddwyd o'n canolfannau ailgylchu ac yn eu hatgyweirio a'u hailgylchu i'w hailwerthu.
 - Y Ganolfan Addysg.
 - Cyfleuster ailddefnyddio paent lle mae paent sydd heb ei ddefnyddio yn cael ei ailgylchu/ail-gymysgu i'w ailwerthu.
 - Mae ein siop ailddefnyddio yn Nant-y-caws – mae modd prynu nwyddau o Ganolfan Eto ar-lein bellach.
- Mae Eto yn y Gymuned yn gynllun i gryfhau cefnogaeth gymunedol ac yn mynd ag Eto i gymunedau.
- Ym mis Mawrth 2024, trefnom ddigwyddiad (a gynhaliwyd gan Sero) ar gyfer grwpiau lleol a gwirfoddolwyr a Chynghorau Tref a Chymuned i rannu syniadau a chyfleoedd ar gyfer twf prosiectau cymunedol gyda ffocws ar gydweithredu a thwf.
- Trwy gyllid y Gronfa Ffyniant Gyffredin rydym wedi darparu £5,000 i bedwar prosiect yn ardaloedd Deg Tref: Cydweli, Llanybydder, Castellnewydd Emlyn a Llandeilo ar gyfer syniadau prosiect arloesol a chynaliadwy i hyrwyddo gweithgarwch economi gylchol yn eu hardaloedd.
- Mewn partneriaeth â CWM Environmental rydym wedi trefnu ymweliadau gan ysgolion a grwpiau cymunedol â 'Canolfan Eto' i rannu syniadau am atgyweirio, ailddefnyddio, ac ailgylchu a sut rydym ni fel Cyngor yn blaenoriaethu rheoli adnoddau'n effeithiol a sut y gall unigolion wneud popeth yn eu gallu i'r perwyl hwn hefyd.

Oes Unrhyw Un ar
ei Ennill?

Yr Economi Gylchol ar waith

Rydym yn cydweithio â Nappicycle, cwmni ailgylchu lleol, i lansio prosiect i dreialu defnyddio cewynnau wedi'u hailgylchu i arwynebu ein ffyrdd. Fe wnaeth y prosiect cyntaf ddargyfeirio 4 tunnell o gewynnau, sydd tua 80,000 o gewynnau, o safleoedd tirlenwi. Mae'r ffibrau cewynnau wedi'u hailgylchu yr un mor effeithiol â deunyddiau confensiynol heb unrhyw gost ychwanegol. Mae'r prosiect hwn yn enghraifft wych o economi gylchol leol ar waith.

Er mwyn gwella ymwybyddiaeth o'r fenter ailgylchu ymhlith preswylwyr, ein nod yw darparu rhaglen ymgysylltu â'r gymuned a fydd yn cyrraedd 5% o aelwydydd. Ein nod yw cynnal ein perfformiad o ran targed perfformiad ailgylchu statudol Llywodraeth Cymru o 70% ym mlwyddyn ariannol 2024/2025.

Er mwyn addysgu plant ysgol am bwysigrwydd mentrau atgyweirio, ailddefnyddio ac ailgylchu, byddwn yn datblygu pecyn adnoddau addysgol a system archebu electronig ar gyfer amserlennu ymweliadau safle 'Eto'.

Rydym yn bwriadu cynnal adolygiad i ehangu'r gwasanaeth casglu gwydr ar ymyl y ffordd i fwy o aelwydydd nad ydynt yn cael eu gwasanaethu gan y casgliad hwn ar hyn o bryd. Erbyn 2026, byddwn yn cynllunio ac yn cychwyn cam nesaf y newid i'r gwasanaeth gwastraff ehangach, gan fabwysiadu glasbrint Llywodraeth Cymru ar gyfer didoli deunydd ailgylchu ar ymyl y ffordd a chynyddu'r deunyddiau ailgylchadwy a gesglir ar ymyl y ffordd.

Byddwn yn galluogi cymunedau i weithredu prosiectau cynaliadwy yn rhagweithiol, gan ddatblygu strategaeth economi gylchol ehangach trwy rwydweithiau cymunedol presennol a hwyluso datblygu seilwaith pellach i gefnogi dyheadau economi gylchol. Mewn partneriaeth â CWM Environmental, byddwn yn creu cynllun gweithredu manwl i gynyddu cyrhaeddiad Eto, gan ganolbwyntio ar ehangu darpariaethau ar gyfer ailddefnyddio, atgyweirio ac uwchgylchu eitemau ar draws cymunedau yn y Sir. Yn olaf, byddwn yn gwella ymgysylltu â'r cyhoedd i gasglu barn trigolion am y gwasanaethau gwastraff ehangach a datblygiadau yn y dyfodol, gan ystyried eu barn a'u hargymhellion ar gyfer gwella gwasanaethau.

Yn Gryno

- Mae'r Cyngor yn blaenoriaethu cynnal a chadw'r rhwydwaith priffyrdd, yn enwedig yn ystod y gaeaf, er mwyn sicrhau mynediad di-dor i wasanaethau hanfodol. Fodd bynnag, dirywiodd cyflwr arwyneb y ffordd yn 2023/24, gyda chynnydd sylweddol mewn diffygion a gofnodwyd.
- Rydym wedi parhau i weithio trwy heriau strategol mawr fel ymgyrch genedlaethol 20mya, datblygu cynllunio trafndiaeth ranbarthol a'r llwybr tuag at ddyheadau carbon sero net.
- Rydym wedi bod yn rhagweithiol wrth gyflawni newid ac wedi llwyddo i gael cyllid grant i gefnogi darparu gwasanaethau. Fodd bynnag, rydym yn wynebu heriau o ran cyllidebau cyfalaf a referniw llai ynghyd â disgwyliadau cyhoeddus cynyddol, pwysau ar y gadwyn gyflenwi, a chyflwr dirywiol o ran yr asedau, sy'n arwain at amgylchedd gweithredu anodd ar gyfer gwasanaethau Priffyrdd a Chludiant.

Sut ydyn ni'n gwneud?

- Ni chwblhawyd unrhyw arolygon o gyflwr ffyrdd yn 2023/24, fodd bynnag cwblhawyd yr arolygon ar ddechrau 2024/25 a byddant yn cael eu hadrodd yn Adroddiad Blynyddol 2024/25. Felly, mae'r canlyniadau canlynol yn seiliedig ar arolygon 2022/23, roedd canlyniadau pob un o'r categorïau ffyrdd wedi gwella o'r flwyddyn flaenorol:
 - Roedd **3.1%** o'n ffyrdd Dosbarth **A** mewn cyflwr gwael (3.6%)
 - Roedd **2.4%** o'n ffyrdd Dosbarth **B** mewn cyflwr gwael (2.8%)
 - Roedd **10.1%** o'n ffyrdd Dosbarth **C** mewn cyflwr gwael (11.7%)
- Cafwyd bron 4,000 o ymatebwyr i'n harolwg preswylwyr 2023, ac er bod llawer yn cytuno eu bod yn gallu cyrchu'r gwasanaethau sydd eu hangen arnynt, roedd nifer tebyg wedi dweud 'y naill na'r llall', ac roedd nifer sylweddol o ymatebwyr yn anghytuno â'r datganiad hwn. Mae hyn wedi arwain at newid o gytuno'n gyffredinol drwy roi Sgôr o 0.05 i anghytuno'n gyffredinol drwy roi Sgôr o -0.05 wrth gymharu canlyniadau eleni â rhai'r llynedd. Mae tueddiadau ar sail lleoliad yn cyd-fynd â'r rhai a welir ar gyfer y datganiad nesaf ar fynediad at dtrafnidiaeth gyhoeddus dda, gyda'r sgoriau isaf i'w gweld yn ardaloedd Tywi a Gwendraeth.
- O ran y datganiad 'mae cysylltiadau cludiant da o'm cwrmpas i', gostyngodd sgôr yr arolwg preswylwyr o -0.41 i -0.45. Mae dadansoddiad pellach yn dangos bod sgoriau ar eu hisaf ar gyfer ymatebwyr yn byw yn ardaloedd cymunedol Tywi (-0.94) a Gwendraeth (-0.66). Mae hyn i'w ddisgwyl o gofio bod yr ardaloedd hyn yn cynnwys rhai o wardiau mwyaf gwledig y sir.

Canlyniad: Ceisio gwella mynediad at wasanaethau trwy rwydweithiau trafndiaeth a seilwaith gwell.

Rydym wrthi'n buddsoddi mewn gwella trafndiaeth gyhoeddus a seilwaith ar draws y sir. Mae'r mentrau yn cynnwys:

Cysylltu Cymunedau

Pont Phil Bennett: Wedi'i hariannu gan Gronfa Teithio Llesol Llywodraeth Cymru a'i chefnogi gan Trafnidiaeth Cymru, mae'r bont newydd hon yn cysylltu ein cymunedau ac yn gwella hygyrchedd gan ddarparu mynediad uniongyrchol i ganolfan adwerthu Parc Trostre, a chyfoethogi cysylltedd cyffredinol yr ardal.

Mynd i'r afael ag Anghenion Trafnidiaeth Wledig

Gwasanaeth Bws Bach y Wlad: Rydym wedi datblygu menter i lenwi'r bwlch mewn trafndiaeth gyhoeddus i drigolion ardaloedd gwledig Gogledd Sir Gaerfyrddin. Ymateb uniongyrchol yw hwn i ddiflaniad gwasanaeth Bwcabus, gan sicrhau y gall preswylwyr gysylltu â chyfleoedd economaidd a meithrin twf a datblygiad rhanbarthol.

Gwella'r Seilwaith Ffyrdd

Gwelliannau i'r A484 Heol y Sandy (Cam 1): Mae'r prosiect gorffenedig hwn wedi rhoi bod i fuddion lu i Lanelli. Mae cylchfan Heol y Sandy ar ei newydd wedd yn hyrwyddo newid tuag at opsiynau teithio lleol fel beicio a cherdded. Mae hyn yn gwella ansawdd aer, yn lleddfu tagfeydd traffig, ac yn gwella dibynadwyedd teithiau ar dtrafnidiaeth gyhoeddus a diogelwch ffyrdd yn gyffredinol.

Cynnal a Chadw Ffyrdd A, B ac C:

Er bod gwelliannau wedi'u gwneud i ffyrdd dosbarth A, B ac C eleni, mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen am gyllid pellach i fynd i'r afael â chyflwr ffyrdd di-ddosbarth a gwledig. Trwy gronfa Ffyrdd Cydnerth Llywodraeth Cymru, fe wnaethom sicrhau £1.08m o gyllid i wneud gwaith atgyweirio mawr ar draws y Sir. Roedd y cyllid hwn yn help i ni gyda sawl Argyfwng go sylweddol, gan gynnwys 5 arglawdd ffordd yn cwmpo, a wal gynnal a 2 gwlfwr yn dymchwel.

Gwella Gorsaf Fysiau Caerfyrddin

Mae gwaith adnewyddu gwerth £1.125 miliwn ar Gynllun Gwella Gorsaf Fysiau Caerfyrddin, wedi'i ariannu gan grant Cronfa Trafnidiaeth Leol Llywodraeth Cymru, yn symbolaidd o ymrwymiad y Cyngor i gefnogi gwasanaeth trafndiaeth gyhoeddus o ansawdd da.

Cynnal a Chadw

Rydym yn blaenoriaethu cynnal a chadw'r rhwydwaith priffyrdd drwy gydol y flwyddyn, yn enwedig yn ystod y gaeaf, er mwyn sicrhau bod gan breswylwyr fynediad di-dor at wasanaethau hanfodol a bod preswylwyr agored i niwed yn cael gofal a chymorth. Mae llwybrau priffyrdd strategol yn cael eu trin â halen, fel rhan o'n cynllun cynnal a chadw dros y gaeaf, i sicrhau bod modd cynnal gwasanaethau a chyflenwadau hanfodol.

Parhau i waethgu wnaeth cyflwr wyneb y ffordd yn 2023/24. Cynyddodd nifer y diffygion wyneb a thyllau a adroddwyd gan gwsmeriaid 175%, gyda chynnydd sylweddol yn ystod cyfnod gwlyb iawn y gaeaf, gan gyfrif am 35% o'r holl ddiffygion priffyrdd adroddwyd. Mae cwtdogi ar raglenni cynnal a chadw ataliol yn gadael ein ffyrdd yn agored i ddirywiad cyflym, a hynny'n fwy fyth wrth i dywydd eithafol ein taro'n fwy aml.

Gweithredu Terfynau Cyflymder o 20mya

Roedd newid deddfwriaethol Llywodraeth Cymru o ran gostwng cyfyngiadau cyflymder ar ffyrdd cyfyngedig o 30mya i 20mya yn golygu llwyth gwaith sylweddol i'r Cyngor. Sicrhodd bwrdd prosiect dynodedig fod y cyfan yn digwydd yn hwylus. Ymgynghorwyd â rhanddeiliaid, gan gynnwys cynghorau cymuned a thref, trwy friffiau ar-lein a thudalen we gyhoeddus. Gosodwyd bron i 4,000 o hysbysiadau cyhoeddus, a chyhoeddwyd dros 170 o becynnau gwaith i addasu arwyddion presennol a gosod arwyddion terfyn cyflymder 20mya a 30mya newydd.

Datblygiad Llwybr Dyffryn Tywi

Mae'r gwaith yn parhau ar Lwybr Dyffryn Tywi, sy'n brosiect heriol a ariennir ar y cyd gan Lywodraeth Cymru a chyllid £16.7 Ffyniant Bro Llywodraeth y DU.

Hyfforddiant i hyrwyddo Diogelwch ar y Ffyrdd ac i annog Teithio Llesol Diogel i Oedolion

Rydym wedi rhoi ein hyfforddiant Biker-down! i 77 o oedolion ynghyd â'n partneriaid hyfforddi. Nod y cwrs yw lleihau nifer y beicwyr modur sy'n cael eu lladd a'u hanafu'n ddifrifol mewn damweiniau ffyrdd, ac fe'i rhoddir gan Ymladdwyr Tân / Tîm Beiciau Tân o Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru. Mae'r cwrs yn cynnwys tri modiwl sef Rheoli Sefyllfa Ddamwain; Cymorth Cyntaf; a The Science of Being Seen. Mae'r cwrs yn rhoi gwell dealltwriaeth i bobl o beth i'w wneud os dônt ar draws gwrthdrawiad traffig ffyrdd a sut i'w reoli'n ddiogel.

Rydym wedi darparu hyfforddiant Dragon Rider i 44 o oedolion ynghyd â'n partneriaid hyfforddi. Mae ein hyfforddiant yn cynnwys sesiwn megis dosbarth mewn gorsafoedd Tân ac Achub yng Nghaerfyrddin, Llanelli a Rhydaman yn ogystal â sesiynau awyr agored, gan ddefnyddio amryw ffyrdd drwy gydol y sir a siroedd cyfagos er mwyn diwallu anghenion hyfforddiant beiciau modur reidwyr unigol, ar sail llawlyfr gyrru'r Heddlu, Roadcraft.

Hyfforddiant i hyrwyddo Diogelwch Ffyrdd ac annog Teithio Llesol Diogel i Blant Ysgol

Rydym wedi darparu mentrau kerb craft i 1,064 o ddisgyblion lle rydym yn dysgu plant 5-7 oed i fod yn gerddwyr mwy diogel trwy fynd â nhw at ochr y ffordd a dangos iddynt sut y gall gwneud penderfyniadau cywir ac ymddwyn yn briodol eu helpu i aros yn ddiogel.

Rydym hefyd wedi cyflwyno cyrsiau beicio [Lefel 1 i Lefel 3] i 1,195 o ddisgyblion oedran cynradd i hyrwyddo hyfforddiant diogelwch ar y ffyrdd ac ymgyrchoedd i annog dulliau teithio llesol diogel.

Persbectif Defnyddwyr Gwasanaeth Gorsaf Fysiau Caerfyrddin

Gwnaethom ymgysylltu â holl ddefnyddwyr Gorsaf Fysiau Caerfyrddin ar ôl cwblhau'r gwaith ailddatblygu ym mis Rhagfyr 2023. O'r canlyniadau, roedd 62% o'r ymatebwyr yn credu bod y newidiadau wedi hyrwyddo gorsaf fwy diogel. Cafodd yr orsaf fysiau ar ei newydd wedd sgôr o 7 allan o 10 ar gyfartaledd. Yr agwedd fwyaf boddhaol ar y gwelliant i'r defnyddwyr oedd y cysgodfannau newydd.

**Beth gallwn ni
wneud yn well?**

Byddwn yn meithrin twf economaidd drwy ddatblygu a darparu rhaglenni seilwaith. Mae hyn yn cynnwys cyd-ddatblygu'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol, sy'n anelu at greu system drafnidiaeth gynaliadwy, carbon isel sydd nid yn unig yn cefnogi twf economaidd a buddsoddiad ond hefyd yn gwella hygyrchedd gwledig. Mae'r cynllun hwn yn cyd-fynd â Strategaeth Drafnidiaeth Cymru.

Rydym yn cydweithio â phartneriaid rhanbarthol a chenedlaethol i ddatblygu METRO De-orllewin Cymru, a fydd yn cynnig system drafnidiaeth integredig sy'n hyrwyddo lleihau carbon, gweithgarwch economaidd, a chynhwysiant cymdeithasol ar draws y rhanbarth.

Er mwyn mynd i'r afael â dirywiad cynyddol ein rhwydwaith priffyrdd, rydym yn adolygu'r Rhaglen Buddsoddi Cyfalaf Priffyrdd. Rydym hefyd yn buddsoddi mewn seilwaith a fydd yn hwyluso'r newid i gerbydau trydan ar gyfer Gwasanaethau Fflyd.

Mae'r adolygiad o Gludiant Ysgol yn fenter allweddol, lle rydym yn ystyried y risgiau a gysylltir â masnachfreinio.

Byddwn yn treialu Cymorthfeydd Trafnidiaeth i feithrin gwell ymgysylltiad â'r cyhoedd.

Rydym yn datblygu strategaeth parcio ceir gadarn sy'n cyd-fynd â'n nodau economaidd a'n hamcanion trafndiaeth gynaliadwy.